

REVISTA
GRATUITA

CO

LORS
del territori

Núm. 12 · Abril 2018 · Publicació editada pels col·lectius **H₂O** **TALCOMSOM** **COLORS DE PINET** **LGTeBre**

ALFRED RODRÍGUEZ PICÓ

L'HOME DEL TEMPS SENSE COMPLEXOS

LA (PERVERSA) FORÇA DEL LLENGUATGE

UN TRANSEXUAL DAMUNT DEL TRACTOR
SORTIR DE L'ARMARI EN L'ÀMBIT RURAL

SUMARI

- 03 EDITEM
- 04 **ALFRED RODRÍGUEZ PICÓ**
L'home del temps sense complexos
- 08 **LA (PERVERSA) FORÇA DEL LENGUATGE**
- 12 **EL SAI, UNA EINA CONTRA LA DISCRIMINACIÓ**
La creació del Servei d'Atenció Integral LGTBI a Catalunya
- 16 **UN TRANSEXUAL DAMUNT DEL TRACTOR**
Sortir de l'armari en l'àmbit rural
- 19 **GENDERPOO**
- 22 **EL DESIG EN ESCENA**
El teatre gai català
- 27 **PLUMOFÒBIA**
Discriminar per qüestions estètiques
- 30 **(IN)VISIBILITAT QUOTIDIANA**
- 31 **MISOGÍNIA**
El masclisme més gai
- 32 **GEMEGA... ES RODA!**
Història del porno gai
- 36 **GA(I)MERS**
Educar en la diversitat amb videojocs

COLORS DEL TERRITORI

és una revista editada conjuntament per

- H₂O, col·lectiu de lesbianes, gais, transsexuals i bisexuals del Camp de Tarragona
- TALCOMSOM, associació LGTB de la Catalunya Central
- Colors de Ponent, col·lectiu LGTBIQ de Lleida
- LGTeBre, associació de Lesbianes, gais, trans, bisexuals i intersexuals de les Terres de l'Ebre.

Redacció

c/Martí Napolità, 7
Casal Despertaferro
Reus

Direcció

Jordi Monner i Faura

Consell de redacció

Ferran Benaiges (LGTeBre), Abel Huete (Colors de Ponent), Isàvena Opisso (TALCOMSOM), Miquel Reverte (H₂O)

Han col·laborat en aquest número

Ferran Benaiges, Robert Bonet, José Cuadrado, Francesc Escriche, Abel Huete, Isàvena Opisso, Piuet, Carme Porta, Miquel Reverte, Coco Riot, Lluís Romero, Sussana Sintes, Sergi Talló, Joan Antoni Torreblanca

Il·lustració pàgines centrals

Coco Riot

Pòster contraportada

Francesc Escriche

Foto Portada

Joan Antoni Torreblanca

Disseny, edició i maquetació:

Marc Argimon

Dipòsit legal:

T-2201-2007

Impressió:

Pereda Impressor S.L
Pamplona, 65 Barcelona

Aquest número ha estat editat amb el suport de:

Permesa la reproducció total o parcial dels articles d'aquesta revista sempre i quan es citi la font: Revista COLORS DEL TERRITORI.

COLORS DEL TERRITORI no es fa responsable de les opinions expressades pels seus col·laboradors i col·laboradores als articles i reportatges.

COLORS DEL TERRITORI és una revista gratuïta • Número 12, abril de 2018

DRET A L'AUTODETERMINACIÓ... DEL PROPI COS

Vivim moments monopolitzats per un procés polític que, més enllà de les fílies i fòbies de cada persona, mereix una reflexió, doncs darrere s'amaga una qüestió bàsica: la consideració, o no, de Catalunya com a subjecte polític amb dret a determinar el seu futur. I avui, més enllà de si s'està a favor o en contra de la independència, ja sabem que aquest dret ha estat negat per l'Estat mitjançant l'ús de la força, en considerar una quimera, una anomalia, l'anhel d'autodeterminació d'un territori que considera seu. També pervertint el sistema judicial i a través del menyspreu, la ridiculització i la deshumanització dels líders polítics d'aquest procés, utilitzant uns mitjans de comunicació que, desertats de la seva funció informativa, s'han convertit en defensors de l'estatus quo.

Doncs bé, com que aquesta és una revista que parla de la realitat LGTBI a Catalunya, no està de més aprofitar la densa actualitat per fer un símil amb la capacitat que tenim tots i cadascú de nosaltres d'autodeterminar-nos, de determinar la nostra identitat com a persones, en aquest cas la identitat de gènere, amb tot el que això implica.

I ens trobem que, d'entrada, si no perseguim 'quimeres' i ens movem dins d'uns límits tolerables, no tenim problemes en exercir la nostra identitat: podem ser homes heterosexuales o gais, o dones heterosexuales o lesbianes, inclús en els darrers anys s'ha començat a acceptar que les persones transsexuals tinguin el dret d'existir, però sense sortir-se de l'esquema binari, això és passar d'home a dona o de dona a home, i sense molestar massa ni sobresortir més enllà de l'àmbit de la faràndula o l'espectacle.

Però, què passa quan una persona, a l'exercir l'autodeterminació del cos gosa ultra-passar aquests límits? Què passa quan algú decideix no fixar el seu gènere, viure en la indeterminació *queer* o transitar en un viatge exploratori del propi cos sense necessitat d'arribar a una estació final? Com reacciona l'entorn quan algú trenca motlles i posa en qüestió les bases binaristes fortament arrelades al subconscient col·lectiu?

Malauradament, la resposta de la societat s'assembla molt a la de l'Estat davant el que considera una anomalia: el menyspreu, la caricaturització, la deshumanització i, fins i tot, la força per tal de sotmetre i neutralitzar aquest intent de superació dels límits i l'encotillament. Allò que no és classificable i costa d'etiquetar crea incertesa i fins i tot por, i en comptes d'observar-ho com un enriquiment social, sovint s'opta per combatre-ho. Assenyalar amb el dit al 'raret', acusar de perversió o de que s'atempta contra l'interès social i ridiculitzar fins a l'extrem els cossos i els gèneres no normatius constitueix una realitat, inclús dins del col·lectiu LGTBI, molt perillosa, doncs respon a unes inèrcies de forta càrrega ideològica supremacista i binarista.

Que el nostre futur sigui un espai de llibertat o un temps regressiu dependrà, entre altres coses, de la capacitat de superar els nostres límits mentals i encoratjar, mai negar o ridiculitzar, el dret de totes les persones a determinar la seva identitat de gènere, ens agradi més o menys, entenguem més o menys aquesta identitat.

per Jordi Monner
director de COLORS DEL TERRITORI

editem

ALFRED RODRÍGUEZ PICÓ

L'HOME DEL TEMPS SENSE COMPLEXOS

«Escolta'm, jo faig la meva vida i que diguin el que vulguin. Si et critiquen per això, el problema el té aquella persona, que té un perjudici. No jo», responia Picó als joves de les discoteques gais de la Barcelona dels anys vuitanta i noranta, quan aquests quedaven bocabadats en veure un rostre tan conegut com ell, gaudint amb naturalitat de l'ambient i deixant-se veure sense por ni vergonya.

---

per Joan Antoni Torreblanca

Alfred Rodríguez Picó, sense buscar-ho, va esdevenir un símbol per a les persones LGTBI que es movien per l'ambient barceloní als anys vuitanta i primers noranta. Davant les càmeres de TV3, amb audiències d'autèntic infart quan encara no existien les televisions privades, presentava *El Temps* amb la passió per la meteorologia i el carisma que sempre l'han caracteritzat; fora de la tele, es treia el vestit de famós i com un ciutadà qualsevol, gaudia dels amics i de la festa en locals gais. Els joves que es desplaçaven des d'altres petites localitats de Catalunya per poder relacionar-se amb els seus iguals no donaven crèdit: una estrella de la televisió mostrant amb total naturalitat i orgull la seva orientació sexual. Picó va ajudar a enderrocar molts esquemes mentals construïts a base de por i vergonya.

Sempre has viscut el ser gai d'una forma oberta?

No, jo havia tingut novies. Va ser l'any 1986 quan vaig fer això que en diuen «sortir de l'armari». Tenia 28 anys. Abans m'havia enamorat alguna vegada d'algun noi, però tot completament ocult i sense fer res... Vivia absolutament reprimat. Fins que aquell any em vaig enamorar d'un nano i vaig tenir un merder mental: estava treballant a TV3 i amb la feina i tot plegat vaig explotar. Buscant un remei, vaig anar a un psicòleg que em volia donar injeccions.

Injeccions per treure't del cap la idea d'estar amb un noi?

Sí, però, per sort, la novia del meu cosí també era psicòloga i vaig parlar amb ella. Em va presentar un noi i aquest em va portar al primer lloc d'ambient. A par-

tir d'aquí se'm va obrir un nou món, una nova vida, i vaig voler descobrir-ho tot. Tot el que no havia vist fins llavors ho vaig voler conèixer. Va ser una època potent, amb molta il·lusió. M'ho passava molt bé. En aquells anys vaig començar a defensar la causa públicament a alguns actes amb el Jordi Petit, el líder del moviment gai a Catalunya als anys setanta, quan estava a la clandestinitat, i també dels anys vuitanta. Vaig fer bastantes coses per donar suport, ja que, al sortir a TV3, era conegut i podia servir com a persona visible.

Ser una de les persones més conegudes de la televisió i anar als locals gais amb naturalitat et va convertir en referent per a molts.
Això ho sé, i m'ho havien dit. Reconec que va anar molt bé per algunes perso-

nes. Els ajudes. Recordo uns nanos de La Seu d'Urgell, que anaven especialment a Barcelona per poder sortir i em preguntaven: «Si tu ets famós! Com és que ets aquí, com és?». A vegades alguns em deien: «veure't amb tanta naturalitat...». I jo contestava: «Escolta'm, jo faig la meua vida i que diguin el que vulguin». Arriba un moment en que moltes coses et reboten, tens un escut. I si et critiquen per això, el problema el té aquella persona, que té un perjudici. No jo.

Vas témer en aquells anys que la teva orientació sexual pogués perjudicar-te?
No. M'havia passat pel cap, però sempre ho vaig rebutjar. I si anava a un lloc d'ambient, no m'amagava. Recordo el primer cop que vaig entrar a la discoteca barce-

lonina Martin's, devia ser l'any 1987, era un local molt conegut, un lloc una mica potent... Va ser arribar a la pista i veure com els centenars de persones que hi havia es giraven. Un venia cap a mi, l'altre li deia al company: «Mira, el Picó», i jo com si res, era divertit (riu).

T'han increpat en alguna ocasió per ser gai?
M'han amenaçat alguna vegada. Un cop, a finals dels anys noranta, em van amenaçar de mort, al metro, un grup de caps rapats. Em van dir: «*Maricón, te vamos a matar*»...

I et va afectar?
No. Recordo també un altre fet, quan jo estava oferint una conferència, era a meitat dels anys noranta. Estàvem amb les fi-

nestres obertes, la sala plena, i van passar uns imbècils d'aquests pel carrer. «*Mira el del tiempo! ¡Maricón, cabrón!* », em van cridar. I la gent a la sala, sense saber què dir... Que jo recordi, han estat les úniques vegades veritablement desagradables.

A TV3 sempre et van respectar?
Mai vaig tenir cap problema.

Fa 12 anys que et vas casar amb el José, amb qui portes ja 18 anys de vida en comú. Què va suposar per a tu l'aprovació de la llei del matrimoni igualitari?
Ni el José ni jo li donàvem molta importància al matrimoni, és una cosa molt personal, però ens vam plantejar casar-nos perquè veïem que el futur podia continuar, que ens estimàvem i podia anar per

llarg. També per si passés alguna cosa. El Jordi Petit, m'havia comentat, quan encara no ens podíem casar: «Tu estàs amb la teua parella convivint, li cau un test de geranis del pis de dalt, el deixa mig mort, el porten a l'hospital i no pots ni entrar a veure'l». Aquest exemple, exagerat si vols, em va fer pensar. Només per això potser ja val la pena casar-se.

I us veu casar el 2006, l'any posterior a l'aprovació.
Vam tirar endavant i ens vam casar, tot i que això de les multituds i les cerimònies a mi no m'agrada gaire...

Qui ho diria, sent una persona tan coneguda!
Jo també m'ho pregunto sovint (riu). Vam celebrar el casament a un petit

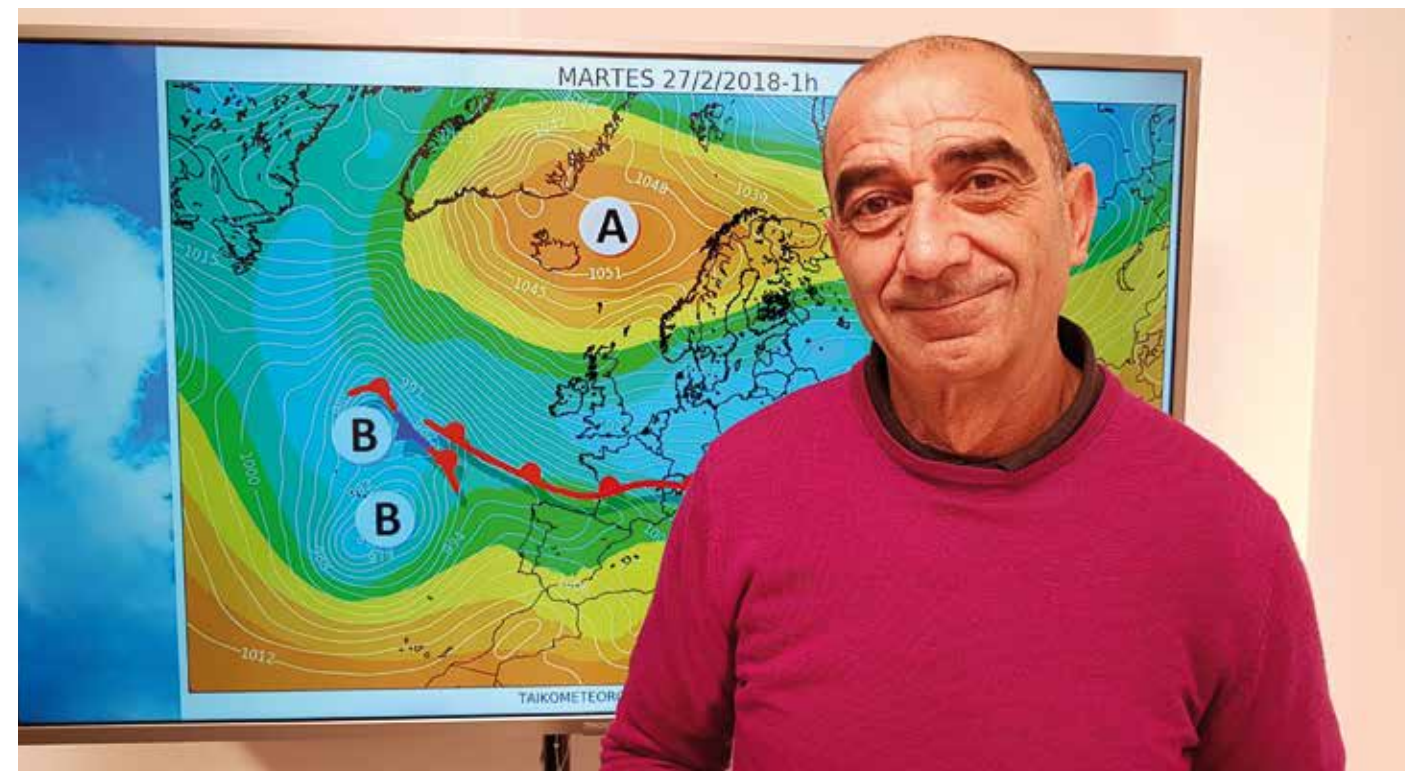
poble de l'Alt Empordà perdut a les muntanyes. Va ser molt íntim, en petit comitè; sols van venir els pares i germans i prou.

Per acabar, com a expert en fer prediccions, voldríem demanar-te'n una sobre el futur de les persones LGTBI. Què diu el teu radar?
He anat veient com ha evolucionat la realitat de les persones LGTBI en les darreres quatre dècades. És evident que s'han anat guanyant drets i Déu n'hi do com estem aquí respecte a altres països del món. El futur el veig bé, però no toquem campanes, també mires els moviments de gent homòfoba que sorgeixen i dius, ostres!, que gent jove criada sense dictadura, en llibertat, faci això... ■

Perfil

Meteorologia és el seu tercer cognom. A l'Alfred Rodríguez Picó (Barcelona, 1958) des de ben petit li meravellen els fenòmens atmosfèrics, tant, que la seva mare l'havia de tancar a casa quan arribava una tempesta perquè no sortís corrents al carrer. Als 16 anys entra a Ràdio Barcelona per realitzar la previsió del temps. Aviat comença a col·laborar primer amb *La Vanguardia* i després amb *El Periódico*. La seva eclosió mediàtica es produeix en posar-se davant dels micròfons i les càmeres de Catalunya Ràdio (1983) i TV3 (1984), tot just acabades de fundar, i es converteix en una de les figures més rellevants del panorama televisiu de Catalunya al llarg de dues dècades. A finals de 2002 decideix tancar l'etapa i al cap de pocs mesos salta a BTV, on es fa càrrec d'un programa de meteorologia, natura i medi ambient que es manté en antena durant nou anys. D'aquí passa a La Xarxa, on conduirà un espai radiofònic similar. En l'actualitat està al capdavant de la seva pròpia empresa, Taiko Meteorologia, que ofereix prediccions personalitzades per a empreses, organitzacions i institucions. Manté intacta la passió per la seva feina.

LA (PERVERSA) FORÇA DEL LLENGUATGE

TOTESSES A UNA

per Piuet (<http://piublog.blogspot.com>)

Pesa més un sol noi que moltes noies juntes

Temps era temps, als anys vuitanta, en una escola de noies on s'acceptaven nois per primer cop. Els nois eren una clara minoria per tota l'escola. Allí s'hi va viure una anècdota: en un dels cursos hi havia només un noi en una classe amb més de vint noies. Fins l'arribada del noi, el tractament al grup es feia de manera natural en femení plural: «Com esteu totes avui?» «Cap de vosaltres es vol presentar voluntària a aquesta activitat?». Un cop el noi va integrar-se al grup, el femení plural va haver-se d'abandonar. I quan alguna professora (a l'escola hi havia també una vasta majoria de *professores*) parlava en femení plural per costum, hi havia mirades i riures d'algunes noies cap al noi. Però res, error semàntic, el noi només es pot incloure al grup amb l'ús de *tots*, no amb el de *totes*. I és així perquè la llengua és així. Hi va haver-hi protestes per part de les noies, que deien que amb una majoria tan aclaparadora s'hauria de seguir fent servir el femení plural de manera normal. Però res, la protesta no van amibar enlloc. Havia de ser *tots* segons la norma.

L'anècdota pot servir per a poder imaginar com es devien sentir les noies. Possiblement els dolia abandonar el femení plural per sempre més. Un sol noi canviava el discurs, perquè l'idioma és així. Un bany de realitat normativa. Es fa difícil d'imaginar una situació semblant per a una noia. Que la sola presència d'una dona canviï res simplement no existeix. Perquè la llengua és així. I ja podem explicar a les noies que una cosa és gènere i l'altre és el sexe, o que el femení plural és excloent d'elements masculins.

La supremacia masculina en el llenguatge

No és casual que el plural inclusiu coincideixi amb el masculí i no amb el femení, amb les interioritzacions que aquest marc psicològic suposa. Interioritzem com a norma la supremacia masculina a través de la llengua amb petits detalls així. Es pot argüir que és simplement una formalitat, però té les seves de-

L'actual llenguatge, utilitzat en el dia a dia i que ens serveix per relacionar-nos entre nosaltres, té una forta càrrega masclista. Cada cop hi ha més intents per feminitzar-lo, o al menys, per donar-li un caràcter més neutre pel que fa al gènere, però aquests esforços sovint xoquen amb els defensors més puristes de la norma. A més, és un llenguatge parcial que, per exemple, quan fa esment a les famílies, exclou molts nous models familiars. Quina pot ser la solució per tal de superar aquesta supremacia masculina? Què cal fer per adaptar el llenguatge a una realitat que cada cop defuig més l'heteronormativitat?

rivacions al cap dels parlants. Com que tampoc és casual que quan parlem de *l'home* com a espècie ens referim també a les dones. O que la paraula *humà* vingui d'home, i no de dona. A la llengua s'han fossilitzat els vestigis de dominació de l'home. Els adjectius al diccionari, amb alguna excepció, venen primer en masculí. Molts adjectius, a més, canvien de significat en masculí o femení (*home públic* / *dona pública*), amb el femení sempre relegat a arrossegar una càrrega negativa. *Tothom* ve de *tots els homes* i l'impersonal *hom* també ve de *l'home*. *Totdon* no existeix. I un llarg etcètera. La dominació de l'home en la llengua és un fet.

No hem trobat manera pràctica de desfer-nos de la marca diferencial de gènere, de vegades incòmoda. Avui dia a la societat ens plantejem de ser inclusius amb les dones, o directament de prescindir del gènere, ja que parlem del sexe com a una identitat construïda, que es pot prendre o no.

La comoditat de les llengües sense gènere

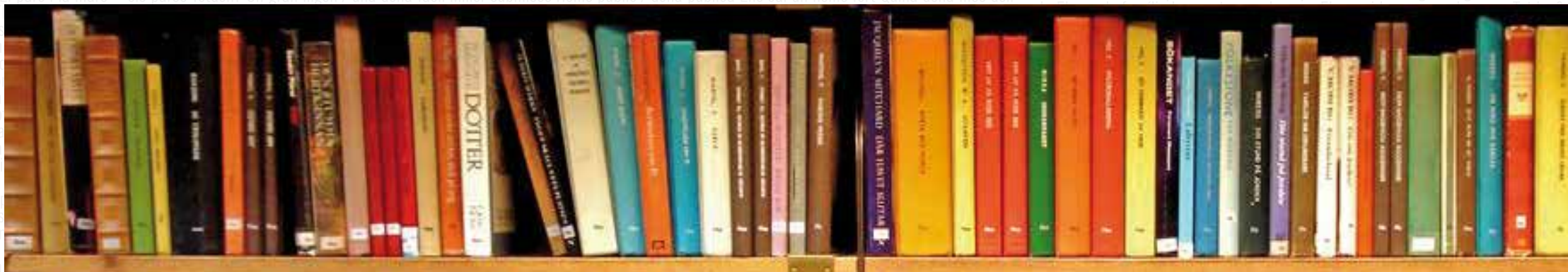
En les llengües sense gènere moltes situacions que vivim a diari en català, castellà, francès o italià no es donen: per exemple, en haver de dir el sexe de la teva parella simplement quan parles d'ell o d'ella. Amb tot el que això comporta: etiqueta de sexualitat, homo, hètero, o la preocupació de saber si cal explicar que potser la nostra parella no és ni home ni dona, o que és transsexual i no ens ve de gust estar explicant la història a cada pas.

Avui dia, quan es parla de grups (els votants, els veïns del barri) n'hi ha que han començat a tenir la sensació de *no inclusivitat* de les dones i s'han intentat algunes fórmules, cal dir que sense gaire èxit ni consens. Al menys de moment.

El desdoblament (*amics i amigues*), criticat per la seva poca economia, per no ser normatiu i per estar allunyat de la realitat dels

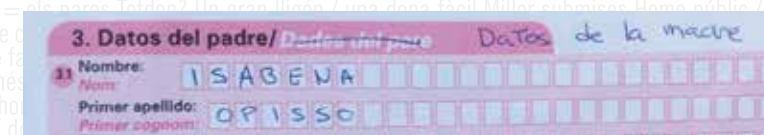
VAJA MARICONADA! QUINA DONA MÉS DELICADA LA MESTRESSA DE CASA
 UN GRAN LLIGÓN / UNA DONA FÀCIL EL CAP DE FAMÍLIA QUINA PUTADA!
 ENS CAL UN HOME FORT QUE TINGUI UNES BONES MAMELLES AIXÒ ESTÀ DE COLLONS
 HOME PÚBLIC / DONA PÚBLICA AIXÒ NO ÉS TREBALL PER A DONES TOTDON?
 MILLOR SUBMISES 'SUS LABORES' NO SIGUIS FIGAFLLOR
 POSA-HI PIT I COLLONS

UN LLENGUATGE INCLUSIU

per Isàvena Opisso

parlants, sembla que ha perdut la seva batalla i, per alegria de molts lingüistes, no qual·larà. Una cosa semblant li passa a l'ús dels substantius amb gènere exclusiu (*el veïnat* enlloc de *veïns*). Aquest cas es troba sovint amb dos problemes: un, que en molts casos no existeix un nom aglutinador de tots dos gèneres (*pare i mare, avi i àvia*). L'altre és que s'incorre en un error semàntic, així per exemple *el veïnat* ja té un significat previ: un veïnat és una entitat de població dependent d'una de més gran, no es refereix a les persones que viuen en un barri. Així, opció descartada fins que se n'adoni qui encara ho fa servir:

El femení com a eina política

Finalment, un altre intent de canvi transgressor, el femení plural inclusiu, és el que mereix més atenció. S'incorre també en un error normatiu, ja que dir *totes* es refereix exclusivament a les dones, no és inclusiu com sí que ho és *tots*. Ara, segur que hem sentit ja aquest femení plural en certs contextos, en molts casos en entorns polítics progressistes o llibertaris, en boca d'homes i de dones, i l'hem sabut identificar com a femení plural inclusiu. És un ús amb intencionalitat política, fer esdevenir el femení plural inclusiu contra la norma, que *totes* pugui identificar a homes i dones. Sigui com sigui, els lingüistes recorden que *tots* és inclusiu i *totes* no. Com van aprendre les noies a l'escola esdevinguda mixta un bon dia.

Caldrà veure si hi haurà evolucions en quant al tractament del gènere, en singular i en plural, si serem capaços d'inventar so-

lucions per a evitar que la llengua sembli dominada pel masculí com ho sembla ara. Les necessitats de les llengües són les que dicten la seva evolució. Si els parlants així ho consideren, hi haurà canvis. Si no, tot continuarà com està. El *tempus*, que era neutre en llatí, serà qui ho veurà. ■

Formularis discriminatoris

Vas a una botiga de temàtica infantil, en acabar la compra et demanen si vols fer un una targeta de fidelització a nom de l'infant, mires el rellotge, i la noia de la botiga et diu: «res, només seran dos minuts». Penses que tan de bo només siguin dos minuts, i tal i com sospitaves, et trobes amb un formulari que demanen les dades de l'infant, del pare i de la mare, i de nou, un cop més et prepares el discurs per explicar que hi ha una gran diversitat de famílies, entre les que es troben les homoparentals, formades per canalla amb dos pares o dues mares, i que el seu formulari no reflecteix aquesta diversitat. Rectifiques el formulari, com sempre tatxant i modificant per tal de que quedi palès que la teva filla té dues mares; demanes com pots fer un suggeriment per tal de que modifiquin el formulari, fas pedagogia i els proposes fórmules no heteronormatives, perquè l'experiència et diu que si fas una proposta concreta, tens moltes més possibilitats que canviïn el formulari que si et limites a fer un suggeriment «en obert» deixant que ells hagin de buscar la fórmula. Sortint de la botiga, t'apuntes a l'agenda del mòbil que d'aquí a mig any has de tornar-hi per verificar si han modificat el formulari en qüestió, i evidentment no, no han sigut dos minuts.

Si bé és cert que poc a poc les coses van canviant i cada vegada es troben més exemples on es contempla la diversitat familiar, encara queda molta feina per fer, no només en el sector privat sinó també en administracions públiques, centres esportius, escoles, instituts, i malauradament un llarg etcètera.

Visibilitzar els diversos models de família

Encara s'ha de fer molta pedagogia perquè tota la societat assumeixi que vivim envoltats d'una gran diversitat de models familiars, i que tots i cada un d'ells s'han de veure reflectits en diversos aspectes, també en el llenguatge oral i escrit. Calen models positius, és a dir, exemples de fulls d'inscripció, de material educatiu, de llibres de text, de contes, de jocs, de publicitat, etc., que incloguin la gran diversitat de famílies, actualment encara difícils trobar.

Un model a seguir podria ser la trajectòria empresa per l'ús del llenguatge no sexista, que ha esdevingut una bona eina per visibilitzar la necessitat de l'equitat entre homes i dones. Avui es poden trobar nombroses guies i recursos que il·lustren sobre el llenguatge no sexista, editades i desenvolupades per diferents entitats públiques i privades.

La visibilitat de les famílies homoparentals és, sens dubte, la millor manera de donar a conèixer la varietat dels models familiars, però el llenguatge és també una potent eina de visibilització; sols cal emprar de manera habitual un llenguatge que no sigui heteronormatiu. No n'hi ha prou amb la persistència de les famílies que, formulari rere formulari, fan una queixa o un suggeriment amb l'esperança que sigui modificat, cal una aposta ferma per part de l'administració per crear guies, models, recursos que expliquin la importància de l'ús d'aquest tipus de llenguatge, que proporcionin models, en facilitin la consulta i n'ajudin a resoldre dubtes. ■

Una discriminació real

Un noi transsexual es presenta a un procés de selecció de personal en una empresa; supera fins a tres entrevistes, té a tocar el seu nou treball, fins que de bona fe, li comenta a l'entrevistador que està realitzant el procés de canvi de gènere. En aquest punt, queda exclòs de la selecció. Un altre home, també transsexual, vol llogar un pis; per telèfon el propietari sembla encantat, tot va com la seda. Queden per visitar l'immoble i tancar l'acord. Al llogater, en veure a l'home, se li desencana la cara. Li ensenya el pis a corre-cuita, indicant-li que no és segur que se'l pugui quedar ell, ja que suposadament el té gairebé aparaulat amb un altre client... Aquests dos casos de discriminació són situacions reals

que un dels tècnics del Servei d'Atenció Integral LGBTI d'una ciutat catalana ha rebut a la seva oficina darrerament.

Abans de la creació d'aquest servei, les queixes d'aquests dos ciutadans haurien tingut un recorregut complicat; és possible que el funcionari que els atengués, tot i la seva predisposició i diligència, no sabés ben bé com canalitzar-les o quina resposta i suport caldria donar als afectats. Ara, amb els SAI, aquestes problemàtiques derivades de l'homofòbia i la transfòbia encara latent en la societat, comencen a ser ateses per tècnics especialitzats i formats en igualtat. Disposen de protocols específics dissenyats per la Generalitat i en alguns dels SAI més complets (val a dir que

no és en tots), fins i tot posen a l'abast dels afectats assessorament legal i jurídic o suport psicològic mitjançant els col·legis professionals oficials. La idea és que cap persona LGBTI, en cas de patir discriminació, se senti desprotegida per part de l'administració pública i que tingui la certesa que s'actuarà per defensar els seus drets.

La nova xarxa d'atenció a les persones homosexuals, transsexuals i bisexuals s'està implementant de forma gradual a tots els municipis d'arreu de Catalunya amb més de 20.000 habitants (64 localitats en tindran). I a més, per atendre a les persones que viuen als pobles, s'estan creant progressivament, SAI a totes les comarques, de la mà dels Con-

sells Comarcals. Cal sumar també els Serveis d'Atenció Integral centrals de cada regió. La xarxa SAI forma part de la implementació de la pionera llei del Parlament de Catalunya, 11/2014, per a garantir els drets de les persones LGBTI i per eradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia.

Denunciar és clau

És important remarcar que no cal patir necessàriament situacions d'extrema gravetat, com ara assetjament o agressions (que s'han de denunciar immediatament als Mossos d'Esquadra) per acudir als Serveis d'Atenció Integral. Aquest servei, format per professionals ben preparats, ofereix tot tipus

de suport davant de qualsevol tipus de problemàtica, com ara situacions d'aïllament, rebuig, menyspreu o ser víctima d'expressions vexatòries per motiu de l'orientació sexual, la identitat o l'expressió de gènere. També es poden formular queixes sobre els serveis públics que impedeixin la realització d'un tràmit –alguns formularis encara no contemplen la paternitat homosexual– o als establiments oberts al públic que impedeixin intencionadament el seu accés, com pot ser el cas d'una discoteca que no permeti entrar a una parella homosexual.

Pel què fa als casos de discriminació al lloc de feina, aquests es remeten ràpidament a Inspecció de Treball. Igualment,

les denúncies per *bullying* a l'escola o a l'institut es posen en coneixement dels respectius Serveis Territorials d'Ensenyament de cada regió, que activen el protocol establert per aquests casos. Qualsevol dels fets poden comunicar-se al SAI per via telefònica, per correu electrònic o de forma presencial.

La Direcció General d'Igualtat de la Generalitat, impulsora dels SAI a tota Catalunya, remarca la importància de denunciar qualsevol situació discriminatòria, ja que «una denúncia o una incidència, suposa per a l'Administració descobrir una possible situació de discriminació o una situació irregular. Suposa conèixer millor la realitat i poder actuar en conseqüència».

per Joan Antoni Torreblanca

EL SAI, UNA EINA CONTRA LA DISCRIMINACIÓ

LA CREACIÓ DEL SERVEI D'ATENCIÓ INTEGRAL LGBTI A CATALUNYA

Des de fa un temps, s'està implementant a les comarques i grans ciutats de Catalunya el Servei d'Atenció Integral LGBTI (SAI), que ajuda a les persones que pateixin, hagin patit o estiguin en risc de patir discriminació o violència per orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere. Pot fer-ho donant suport a les persones afectades o canalitzant denúncies per discriminació. La seva arribada obliga als ajuntaments a realitzar una diagnosi en profunditat de la situació del col·lectiu, identificar entorns i problemàtiques d'homofòbia, i dissenyar polítiques públiques per eradicar-ho.

SAI actualment existents a Catalunya

Amposta

SAI local
Carrer Sant Roc, 14
977 702 456

SAI territorial de les Terres de l'Ebre
Carrer de Ramon Salas, 33
977 706 534

Balaguer

SAI comarcal
Consell Comarcal de la Noguera
Passeig Àngel Guimerà, 28-30
973 448 933

Banyoles

SAI comarcal
Consell Comarcal del Pla de l'Estany
Carrer Pere Alsius, 12 1a
972 580 388

Barcelona

SAI central
Carrer Sepúlveda, 148-150, 6è
935 517 717

SAI territorial

Carrer d'Albareda, 2-4
935 544 246

Berga

SAI comarcal
Consell Comarcal del Berguedà
Carrer Barcelona, 49, 3r
938 213 553

El Pont de Suert

SAI comarcal
Consell Comarcal de l'Alta Ribagorça
Carrer Aigüestortes, 10 baixos
973 691 264

Esplugues de Llobregat

SAI local
Carrer Àngel Guimerà, 38
900 300 082

Figueres

SAI comarcal
Consell Comarcal de L'Alt Empordà
Carrer Nou, 48
972 677 050

Girona

SAI territorial
Plaça de Pompeu Fabra, 1
872 975 958

Lleida

SAI territorial
Avinguda del Segre, 5
973 703 679

Móra d'Ebre

SAI comarcal
Consell Comarcal de la Ribera d'Ebre
Plaça Sant Roc, 2
977 401 851

Olot

SAI comarcal
Consorci d'Acció Social
de la Garrotxa
Plaça Palau, 8
972 266 644

Reus

SAI local
Plaça Patacada 9
977 010 672

Sabadell

SAI local
Carrer de Vidal, 146
937 246 167 / 937 246 168

Sant Boi de Llobregat

SAI local
Carrer Ebre, 27
936 351 200 (ext. 156, 436 i 409)

Sant Cugat del Vallès

SAI local
Casa Mònaco
Avinguda de Gràcia, 50
935 657 000

Tarragona

SAI local
Plaça Imperial Tarraco, 1
692 930 204

SAI territorial

Avinguda d'Andorra, 7 bis (local 3)
977 241 935

Terrassa

SAI local
edifici Glòries
Carretera de Montcada, 596
937 315 982 / 937 397 000 (ext. 3680 i 3639)

Torelló

SAI local
Torelló Jove
Carrer Enric Prat de la Ribera, 17
Serveis Socials
Ronda del Puig, 2
938 594 272 / 938 593 612

Tortosa

SAI comarcal
Consell Comarcal del Baix Ebre
Carrer Barcelona, 152
977 445 308

Vic

SAI comarcal
Consell Comarcal Osona/Vic
Carrer de la Llotja, 1, 2on
937 027 284

Vilafranca del Penedès

SAI local
Plaça Penedès, 3, 2on
938 920 358 / ext. 3283

SAI comarcal

Consell Comarcal Alt Penedès
Carrer Hermenegild Clascar, 1-3
938 900 000

Vilanova i la Geltrú

SAI local
Plaça de la Vila, 8
938 140 000 (ext. 3283)

Els ajuntaments, obligats a posar en marxa polítiques LGTBI

La implementació de la llei per garantir els drets de les persones homosexuals i trans suposa un canvi de paradigma absolut en matèria LGTBI pels ajuntaments de localitats de més de 20.000 habitants. Així, els consistoris que ja eren sensibles a les problemàtiques LGTBI només hauran de prosseguir amb la seva tasca, adaptant-se a les indicacions de la Direcció General d'Igualtat, però els que n'eren més reticents hauran de posar-se les piles per complir, i és que l'arribada del Servei d'Atenció Integral a les localitats comporta tota una sèrie d'accions de gran abast que es poden resumir en cinc grans principis.

El primer indica que hauran d'incloure la «perspectiva LGTBI» en les polítiques públiques (a educació, salut, seguretat, comunicació, lleure i també en les contractacions). També estan obligats a realitzar una diagnosi en profunditat de la situació LGTBI al seu municipi: la recerca d'entorns concrets on pot existir homofòbia, fer entrevistes amb els col·lectius o copsar la percepció general per part de la ciutadania. En tercer lloc, i amb els resultats de la diagnosi, hauran d'elaborar un Pla Municipal LGTBI per implementar les estratègies i accions necessàries de cara a prevenir i eradicar l'homofòbia i fomentar la igualtat i el respecte. Per altra banda, els tècnics municipals del consistori que integren cada SAI hauran de dur a terme tasques

de conscienciació mitjançant activitats, cursos o xerrades en l'àmbit social i escolar. A més, els funcionaris que integren l'administració local rebran formació específica en matèria d'igualtat per tal de poder conèixer millor la situació del col·lectiu. Finalment, es celebraran amb actes públics a cada localitat, el Dia Internacional contra l'Homofòbia (17 de maig) i el Dia de l'Orgull LGTBI (28 de juny).

En definitiva, qualsevol persona LGTBI que sigui víctima d'una agressió o que pateixi qualsevol tipus de discriminació o menyspreu, independentment de quin sigui el poble on visqui, té una nova eina a les seves mans per evitar situacions d'homofòbia transfòbia o bifòbia. ■

Al passat número de COLORS DEL TERRITORI iniciàvem un conjunt de reportatges que, en forma de recorregut per la nostra geografia, ens acosten a la realitat de les persones LGTBI que viuen al camp o a pobles petits per tal de veure si és cert el tòpic de que ser transsexual o homosexual lluny de les grans urbs és complicat i obliga a una lluita constant contra la LGTBIfòbia, doncs una ciutat com, per exemple, Barcelona, et dóna la tranquil·litat de l'anonimat. La segona parada d'aquesta ruta és la petita localitat d'Aitona, a la comarca del Segrià, i el seu protagonista, el Gorka López, un home transsexual que mai ha abandonat el seu poble.

UN TRANSEXUAL DAMUNT DEL TRACTOR SORTIR DE L'ARMARI EN L'ÀMBIT RURAL

per Abel Huete Martínez

En quin moment vas començar a percebre la teva identitat de gènere?

Des de petit, sempre tens la sensació que hi ha alguna cosa que et fa diferent... amb les experiències vitals que et donen els anys vas aprenent a posar-li nom a tot allò que sents.

En el meu cas ha estat un procés vital constant. Al llarg dels anys he pres consciència de què és la identitat de gènere, he tingut la necessitat de qüestionar el paper que m'han assignat dins aquest model social binarista, i com a conseqüència directa, actuar: deconstruir aquesta idea i construir-me a nivell mental, físic i social.

Com va arribar la decisió de socialitzar-te com a home?

Suposo que arriba un punt en tot aquest procés d'anar i venir de dubtes, pors, vergonyes, mals de cap i nits d'insomni donant tombos a la mateixa història, que es fa necessari anar més enllà, assumir el risc, travessar la línia i fer un pas endavant.

En una societat masclista com la nostra, els homes gaudeixen de rèdits i privilegis respecte a les dones.

Canviar en la socialització de dona a home t'ha permès experimentar aquests avantatges?

I tant. Notes que has passat de tercera regional a jugar a primera divisió i en zona Champions. Per a mi, socialitzar-me com a home m'ha facilitat la vida. He guanyat en tranquil·litat i benestar personal, i també, de manera molt clara, en privilegis socials.

Passes a ser més respectat i socialment més considerat només pel fet d'existir. És molt pervers, molt cruel, molt injust, i a la vegada molt real. No apporto res de nou si dic que la nostra societat té un fort arrelament masclista, ara bé, el fet de ser llegit com a home o com a dona ha condicionat la meua vida i el xoc ha estat molt gran.

Molts cops aquest canvi de tracte és extremadament subtil, s'activen complicitats i un passa a ser inclòs en converses, comentaris, espais... que abans estaven vedats. Guanyar privilegis agrada a tothom, em sento millor per com em penso, com em veig i també per com em veuen i com em tracten. Això té un punt perillós i requereix un grau de responsabilitat per no acabar perpetuant aquestes actituds que tant he criticat quan em socialitzava com a dona. Ho critico ara i tinc intenció de fer-ho sempre.

Com era el teu tracte em l'ambient rural quan et socialitzaves com a dona i com és el tracte actual?

Jo sóc d'Aitona, un poble del Segrià d'uns 2.500 habitants, de família pagesa; jo mateix em dedico activament a l'agricultura des del 2012. Això és significatiu ja que m'he criat escoltant frases de l'estil «treballa com un home» com a màxima consideració i reconeixement a la meua feina! Treballant en igualtat de condicions, les mateixes hores, fent la mateixa feina i obtenint els mateixos resultats, les dones son considerades com que 'ajuden' en les feines del camp.

Quan es veu a una dona conduint maquinària sorprèn, i molt! A més es generen tot tipus de comentaris, tant agradables com desagradables, i sovint es qüestionava la teua capacitat de fer segons quines tasques en funció dels teus genitals.

I això, per què passa?

Mai he entès perquè... Des que tinc ús de raó he vist treballar a la meua mare i a la meua padrina com ningú, al camp, a casa, cuidant de la família, la canalla, els avis... Com tantes altres mares i padrines, són incombustibles! En el fons penso que som una societat molt matriarcal però ens neguem a acceptar-ho.

Ara aquestes coses no em passen, es suposa que quan faig feines del camp –les mateixes que feia abans– estic fent el que he de fer, i ja no hi ha notícia. Socialment he adequat la meua identitat de gènere a la meua feina; ja no soc «una dona que fa feines d'home», sinó que faig el que toca. En aquest cas passar a viure com a home també m'ha facilitat la vida.

Quan vas iniciar el teu trànsit, quina va ser la reacció del teu entorn?

Quan vaig fer la sortida de l'armari pública com a home trans, un senyor, quan em veia pel carrer, semblava que em passés l'escàner pel cos fent una parada molt extensa i gens dissimulada al meu entrecuix... Li despertava moltíssima curiositat saber què passava allà dins! Què hi havia i com anava la cosa. Mai va acabar de preguntar-ho directament –al menys no ho ha fet fins ara–, sempre mirava 'allà', m'examinava a la cara i deia: «l ara...? Així que això...?». Jajajaja.

En una altra ocasió em van preguntar realment encuriosits: «A veure si ara et faran anar a la mili?».

En fi, no deixa de ser el reflex d'una part de la societat que creu que per ser un home has de tenir titola i anar a la mili!!

Així, més enllà d'alguns fets puntuals, no vas notar un gran rebuig?

En línies generals, estic molt content del tracte que em dona la gent del poble. A dia d'avui no m'he trobat cap situació desagradable, formo part de la vida activa local i em sento tractat com un més. Si que és veritat que hi ha una tendència general a acabar tractant-me en femení, cridar-me pel meu antic nom... En la majoria dels casos és per costum, no hi ha cap tipus de maldat ni intenció d'ofendre. Si s'equivoquen, els sap greu i rectifiquen de pressa i sovint es disculpen. Ho entenc, tot i que cada dia em molesta més... Hi ha moments que em sento molt observat: com si fos un experiment. En aquest sentit, cada dia em resulta més còmode tractar amb gent que no em coneixia abans, doncs aquests no es confonen i em tracten directament en masculí i no cal explicar res.

Hi ha una perversa idea que corre en certs àmbits segons la qual una persona trans és algú que ha nascut en un cos equivocat.

Em molesta molt la idea del cos equivocat, molt! No hi ha cap de cos equivocat, i menys encara el meu, que funciona com una màquina perfecta! Tota aquesta mandanga del cos equivocat respon a una voluntat purament binarista que no entén ni sap gestionar la diversitat de cossos. Però hi som! I si no ens entenen, que n'aprenquin! És una prolongació de la dictadura del cos, basada en models estúpids i purament estètics! Fan mal i pot portar a les persones a rebutjar-se fins arribar al límit. El cos és un camp de batalla per tothom, la 'norma' marca com hem de ser, com hem de vestir, com hem d'actuar i qui ens ha d'atreure. Allò que és 'normal' acaba sent el model i per tant exclou la diversitat existent que conforma la riquesa humana.

En el cas d'una persona trans això adquireix una dimensió molt més important, ja que la imatge que la gent rep de nosaltres determina si ens tracten en masculí o en femení. Per això és bàsic per a nosaltres assolir el *passing*, és a dir, tenir una semblança masculina/femenina per tal de que ens lleixin com a homes/dones. Aquí podríem parlar de què vol dir tenir una expressió de gènere masculina/femenina i obrir un debat molt necessari, però no acabarem...

Per sort, ara ja no cal un diagnòstic de disfòria de gènere per iniciar una transició, però sempre hi ha qui diu que darrere una persona trans hi ha un trastorn, una certa disfòria.

No en tenim cap de disfòria! Sabem qui som, com ens sentim, com ens identifiquem i com volem que ens tractin. Portem molts anys qüestionant-nos un munt de coses que la majoria de la gent cisgènere mai s'haurà de qüestionar.

El que ens genera autèntica disfòria és tota la gimcana legal que hem de superar per tal de tenir la nostra documentació d'acord amb el nostre gènere sentit, si és que la volem canviar, l'entorn laboral, familiar, social, a la feina, al metge, al supermercat... i en qualsevol altra aventura en la vida diària quan som tractats com no toca. No tenim disfòria de res, ens la provoquen!! ■

O
O
P
R
E
E
D
N
Z
E
E
G

A les pàgines següents us trobareu la col·lecció d'imatges Genderpoo, que utilitza signes propis dels banys públics, modificant-los per qüestionar els estàndards d'una societat que imposa categories «normals».

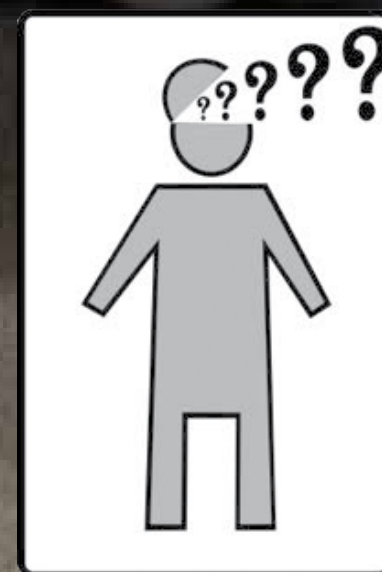
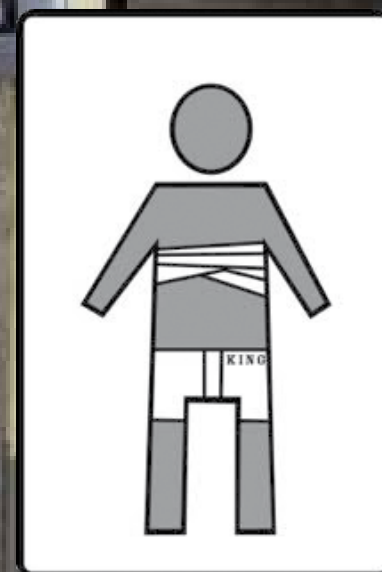
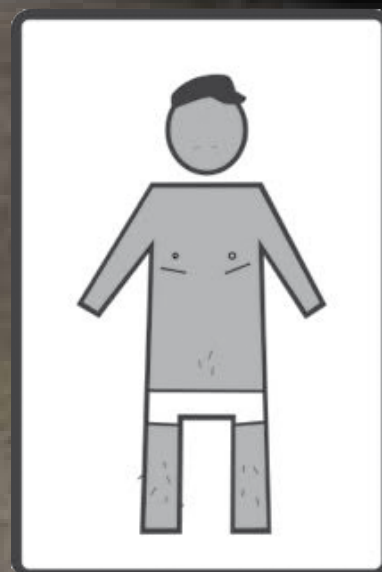
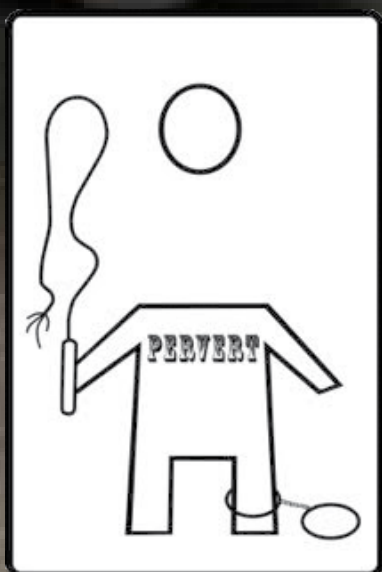
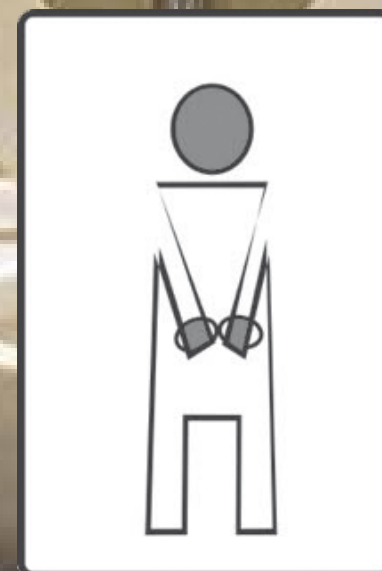
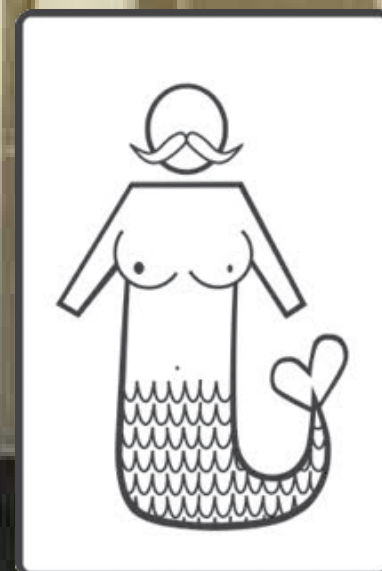
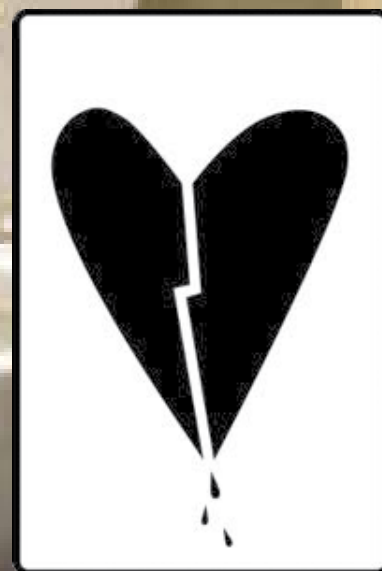
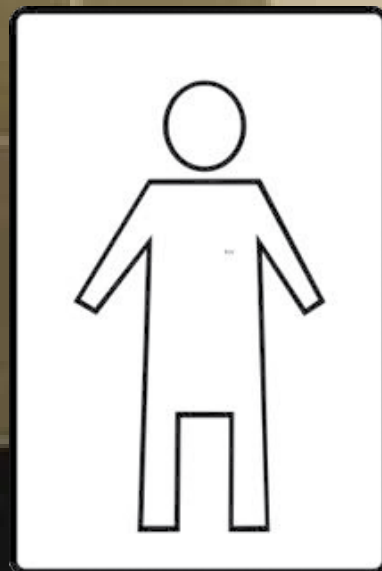
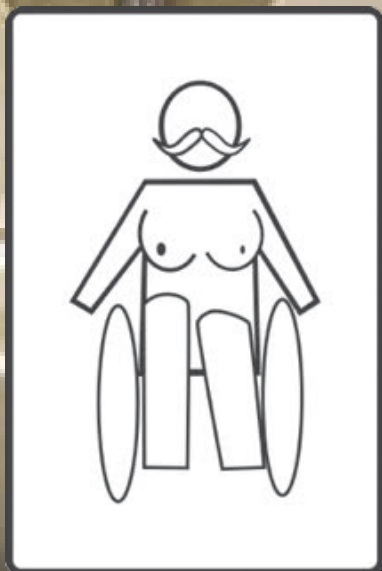
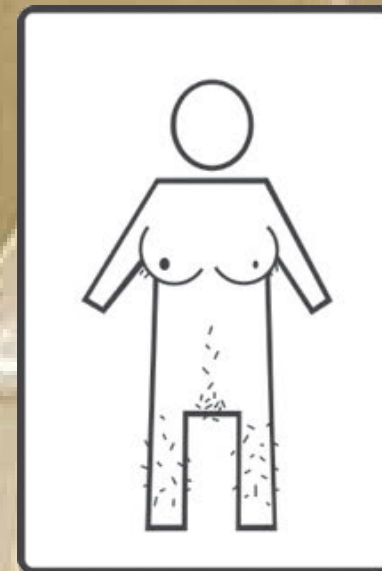
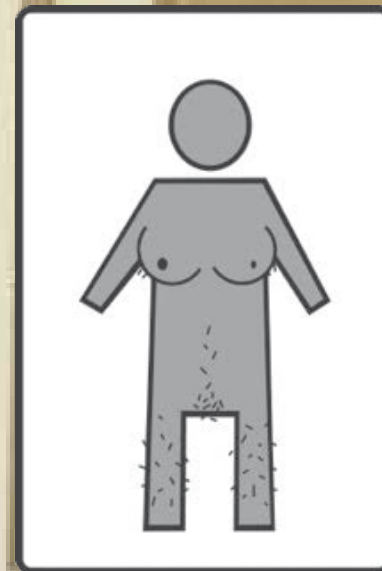
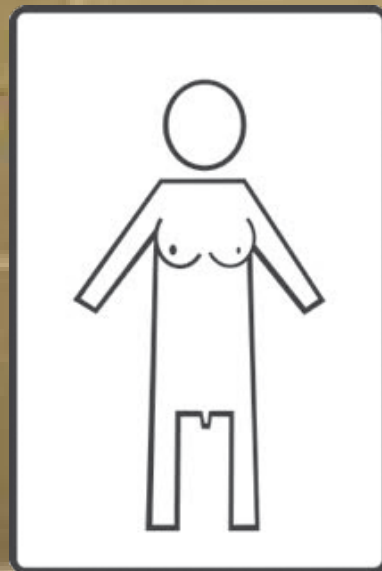
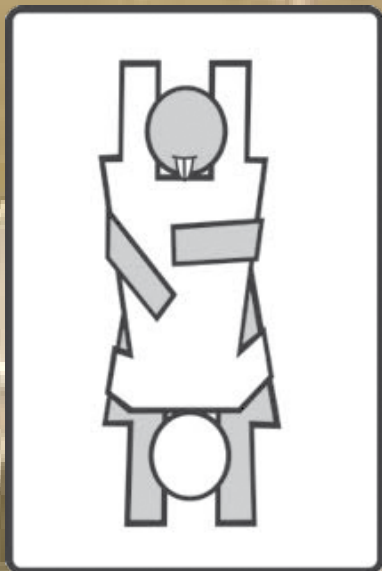
El que es mostra va més enllà de simples dibuixos, és la representació artística de l'ideal, un ideal que inclou les expressions no normatives i els cossos no normatius. Podria semblar que hi ha representacions portades a l'absurd, però és una encisadora crítica al sistema, ja que avui les identitats 'públiques' encara són representades en els cossos i reduïdes només a dues possibilitats home/dona, sempre amb cossos normatius, però el cert és que aquestes identitats són infinites, són un sentir personal i, per tant, la seva expressió ha de ser lliure i diversa, tot trencant la malentesa concordança obligatòria entre la identitat i l'expressió normativa. Un punt afegit. Els dibuixos estan pensats per ser exposats als lavabos públics. Hi pot haver un lloc on el sistema es mostri de manera més agressiva? Les dues icones binaristes, masculistes, cis*, se substitueixen demanant a crits una revisió.

La seva autora és l'artista Coco Riot, compromesa amb els moviments feminista i *queer*, i el seu treball pretén explicar aquelles històries que no es revelen a l'ull, sinó que viuen dins de la nostra realitat quotidiana, especialment aquelles emocions, esdeveniments i situacions que es mantenen ocultes o secretes a causa de les normes i els condicionaments socials imposats. ■

Idea original i dibuixos: Coco Riot
Text: Abel Huete

LA PLOMA CULTA

A COLORS DEL TERRITORI ens agrada observar la realitat LGBTI des de tots els seus àmbits, i un d'ells, sens dubte és el de l'art i les lletres. Per això encetem una secció pomposament anomenada «La ploma culta», que de la mà de la fina ploma de la *Jacqueline de Tortosà* —una antiga reinona literada vinguda a menys, en les seves pròpies paraules—, ens acostarà amb un llenguatge punyent i desenfadat que ens obligarà a riure més d'un cop a aquesta realitat 'cultíssima' LGBTI catalana. Primera entrega: el teatre gai a Catalunya.

EL DESIG EN ESCENA

EL TEATRE GAI CATALÀ

per *Jacqueline de Tortosà*

Benvolgudes totes. Enmig d'un món que avança de manera trepidant, fóra bo assentar el cap i cultivar no només el cos, sinó també la ment. Aparteu un moment el pas de torsos nus decapitats de les vostres múltiples aplicacions i deixeu que els efluis divins i les muses us enlluernin, tot contemplant les representacions de múltiples desitjos que la nostra tan poc normal cultura ens ha deixat per a la posteritat.

I avui inaugurem aquesta secció cultural parlant de teatre. Quin gènere més del ram de l'aigua hi pot haver que el teatre? La gent de la faràndula, amb la seva efusivitat i llibertinatge ens ha proporcionat molts dels moments més memorables de la cultura «no heteronormativa», que dirien les nostres dives *queer*. Des de les *performances* shakesperianes amb actors mascles protagonitzant tòrrids i sanguinolents drames amorosos fins a la sensualitat surrealista lorquiana... han estat moltes les representacions que han interpellat a un determinat públic, de manera evident o des dels armaris. En aquest article, però, deixarem de banda les interpretacions i parlarem d'allò que es veu a simple vista.

La «mariconor» damunt de l'escenari

La nostra cultura catalana, tot i la seva situació en molts moments sotmesa, i potser per això més gai que cap altra, ha de-

mostrat estar a l'altura d'altres cultures del seu entorn i ens ha proporcionat grans obres dramàtiques on se'ns mostrava, d'una manera o d'una altra, allò que podríem denominar la «mariconor», tant sigui amb personatges masculins com femenins (menys abundants aquests darrers per allò que totes ja sabem que les lesbianes no existien).

Entrem en matèria, i per fer-ho, no ens n'haurem d'anar molt lluny en el temps per conèixer-ne els orígens. Deixant de banda les xafarderies sobre si Àngel Guimerà, degà del melodrama català, tenia piset al carrer Petritxol de Barcelona amb un cònsol de la Renaixença, i deixant també de banda el teatre musical als locals mítics com *La Criolla* que per aquell Paral·lel i Barri Xino barcelonins d'abans de la guerra ens oferien tota una varietat de depravacions diverses que tan bé descriu el nostre estimat Jean Genet, al qual sempre cal llegir, deixant de banda això, les primeres representacions de personatges que avui en dia en diem LGBTI al teatre català són post-Stonewall, és a dir, que coincideixen amb les primeries del moviment d'alliberament sexual.

Josep Maria Benet i Jornet, tot un senyor

Els primers personatges clarament homosexuals els devem gràcies a un senyor a qui totes les marietes catalanes haurí-

em de fer un monument: Josep Maria Benet i Jornet, a part que moltes li haguéssim pentinat amb la llengua aquell bigoti picardiós, és un gran dramaturg i en sóc *fans*. Els personatges en qüestió són els dos amics de l'obra *Berenàveu a les fosques*, estrenada el 1973. Dient això, de fet, us esguerro l'argument i us faig això que les jovencelles adotzenades per la cultura anglosaxona en diuen un espòiler; ja que no és fins al final que l'obra fa un gir i queda palesa la importància que la relació entre els dos homes té en l'argument, que parla d'uns matrimonis «d'antes», d'aquests fets per conveniència, «tapaderes», poc després de la Guerra Civil. Si a això li sumem una relació de poder d'un dels homes sobre l'altre, podeu imaginar que el drama està servit.

Més endavant, i en els moments de ple apogeu de la crisi de la sida, Benet i Jornet posarà a tots els televisors catalans diferents personatges LGBTI al seu culebrot més famós *Nissaga de Poder* (si n'eren de dolents els Montsolís!) A la telenovel·la se'ns mostraven sexualitats diverses —per dir-ho d'una manera suau i si considerem l'incest una nova identitat—, la qual cosa va escandalitzar a moltes 'tietes' catalanes, entre les quals m'hi incloc. I precisament de l'escàndol, de posar a les pantalles catalanes als primers personatges lèsbics en sortí l'èxit. Perquè sí. Perquè ens agraden les xafarderies i com més morboses millor!

Benet i Jornet, abans, el 1991, ja havia explorat el desig lèsbic —ell no, els seus personatges— a l'obra *Desig*, on a la manera d'Almodóvar, el passat sempre torna perquè, com diu la Carmen Maura a *La ley del deseo*, «Los recuerdos son lo único que me queda». Llegiu *Desig*, és molt bona. I per acabar amb Benet i Jornet he de mencionar *Testament* (1997), portada al cinema per Ventura Pons amb *Amic/Amat* (1998), un cineasta que ha portat molta *mariconor* catalana a la pantalla gran. Encara molts 'llepafilms' sobreixen en pensar amb el tendre David Selvas fent de noi de la vida. L'argument: professor madur, jovenet rebel, sexe, desig altre cop, crisi existencial, un present ple de passat... ingredients que ningú com Benet i Jornet sap combinar.

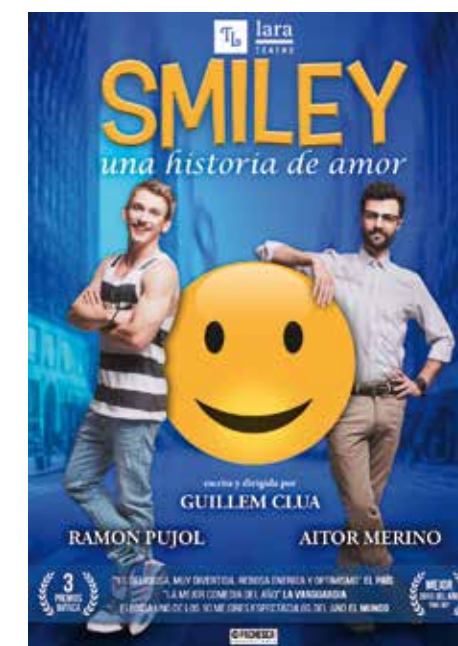
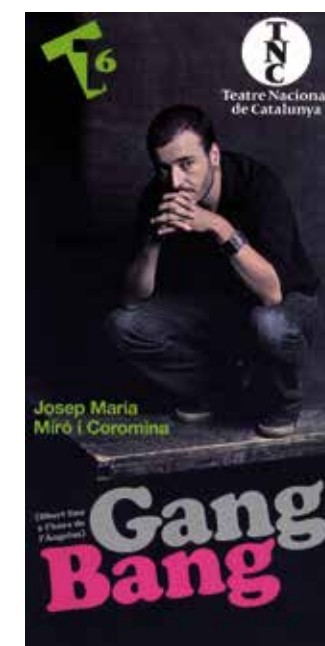
Terenci Moix, la reina de la jungla

I tornem als anys setanta, perquè un any després de la minsa resposta del públic a *Berenàveu a les fosques*, arriba al Romea de Barcelona, el febrer del 1974 un 'rei de la selva' que serà destronat del cim de les estructures que sustentaran la nostra 'normalització'. Un personatge, que de 'normal' no en té res, que posa davant d'un espill a la burgesia catalana i que, a sobre, pretén fer la revolució sexual als escenaris. I en fer-ho, obté un èxit de públic descomunal. Per als que encara no l'heu identificat, Terenci Moix fa la seva aparició a l'escenari improvisat de COLORS DEL TERRITORI.

«Burdo», «ordinario», «sucio», «da lástima» són bonics epítets que la premsa de l'època va dedicar a l'obra de teatre *Tartan dels micos contra l'estreta de l'«Ensanxe»*. Ja es va encarregar, per això, la mama Campmany a salvar dels impropis al fillet díscol de les lletres catalanes. I tot i que els crítics la van deixar a parir, l'obra va estar prorrogada i la van veure centenars d'espectadors. L'argument: una burgesa barcelonina que va a la selva a buscar un marit desaparegut que feia «experiments lingüístics» amb un atractiu salvatge que, finalment, s'endú ella a Barcelona i acaba civilitzant. Els ingredients: una combinació d'estètica *camp*, paròdia de la burgesia catalana, referents de la cultura de masses, amb una pseudo Elena Francis interpretada per un Enric Majó amb modelet de lluentons, i un text que no dona treva a parar de riure, com feia servidora quan durant la lectura al tren esclatava de sobte i el vagó es girava pensant a l'uníson «de què riu aquesta boja?». Una obra on planen, per una banda, el desig cap al cos masculí, un cos que es transforma de bracet amb la cultura, i per l'altra, l'ambigüitat sexual dels personatges i el desfermament de la calor reprimida de la protagonista. Terenci, al *Tartan dels micos contra l'estreta de l'«Ensanxe»*, ens incorpora a la nostra cultura l'estètica de la postmodernitat i, ja que estic en pla 'mariculta', fins i tot personatges que podríem qualificar de *prequeers*. Només per això ja se li pot perdonar que poc després es passés al castellà per fer-se més famosa. La qual cosa, com a gais vanitoses, podem comprendre.

Llegiu-la també si podeu. Potser ara que estan de moda els anys setanta la tornen a reeditar. Mentrestant, és una mica difícil de trobar. En fi, que la Moix, tot i no ser molt amiga dels nostres activismes LGTBI, servidora creu que va fer tanta feina amb representacions culturals com aquestes, i la seva desinhibida ploma, que passejava alegrement, com moltes altres que es van deixar la pell als carrers.

Una obra experimental

I seguim als setanta per parlar de *Rebel Delirium*, una obra de teatre experimental de Sergi Mateu i Iago Pericot estrenada el 1977 a la barcelonina boca de metro de l'estació clausurada Mercat de Sant Antoni. Explica les angoixes d'un adolescent, l'Eli, que és jutjat davant d'un tribunal per la seva homosexualitat. El to és molt diferent del *Tartan...*, i l'obra té valor més com a símptoma d'un moment, i pel muntatge, on l'espai esdevé una metàfora de com era viscuda per molta gent la sexualitat llavors, amb les lleis franquistes encara vigents, que pel text en si mateix, un *collage* amb diferents textos psiquiàtrics, eclesiàstics, de Lluïll... molt de l'època. Si busqueu *Rebel Delirium* a qualsevol biblioteca no la trobareu. Heu d'anar a l'Institut del Teatre, entrar a la biblioteca, i si teniu sort de trobar un noieta agradós al taulell, aprofitar l'avinentosa per demanar-li el telèfon, juntament amb la carpeteta amb el text de l'obra, el vídeo VHS i tots els detalls, censures i pressupostos del muntatge.

I voldria acabar fent un salt de gasela i tornant a la contemporaneïtat. Vull parlar de dos reinones de l'Olimp del teatre desviat que han triomfat més enllà dels nostres mars: Guillem Clua i Josep Maria Miró.

Inici de profanació en el temple

Miró, de Vic, es va fer famós sobretot a partir de la polèmica obra *Gang Bang, obert fins a l'hora de l'àngelus*, que va profanar el temple nacional del teatre català l'any 2011. Com moltes... bé, com totes absolutament sabeu què és un *gang bang*, m'estalviaré d'explicar-ho. El text planteja l'acció a través de diferents personatges que comparteixen una nit en un local d'intercanvi sexual de Barcelona durant la visita del Papa a la ciutat. El protagonista és un jove de 18 anys que s'entrega a tots els homes que vulguin posseir-lo a través de la pràctica que dona nom a l'obra. La història va provocar que dos Legionarios de Cristo irrompessin en una representació a crits de «*guarros*» i «*viva Cristo rey!*». La realitat és que si aquests nois s'haguessin esperat al final, haurien vist que l'obra és un retrat delicat i cru de les relacions entre humans i en molts moments commou i corprèn. Una que és sensible de mena! Josep Maria Miró té molta cura en la confecció dels textos, que molts cops dirigeix ell mateix i és una de les nostres autores més internacionals.

Just enguany li han dedicat un cicle a la sala Beckett, on va estrenar una obra en castellà, *Olvidémonos de ser turistas* i reposar

Nerium Park (2012), que té un aire de *Desig* de Benet i Jornet. Cal destacar l'obra *El principi d'Arquímedes* (2011) que Ventura Pons també va portar al cinema a *El virus de la por*, i que heu de llegir per fer-ne la vostra interpretació. No en diré res. A Miró, sigui per corporativisme o perquè és molt bo, cal anar-lo seguint. Ho farem sempre incansablement.

L'amor en els temps del Grindr

Guillem Clua també és molt bo, i les seves obres més LGTBI-fíliques, *Marburg* (2010) i *Smiley* (2012) ho corroboren. *Smiley* planteja una relació entre dos personatges diferents: per una banda, Àlex, prototip de noi de l'ambient gai, preocupat pel seu cos, que regenta un bar del Gaixample on es situa l'acció. Per l'altra, Bruno, un arquitecte allunyat dels estereotips. Entre els dos —els pols oposats sempre s'atrauen— sorgeix una atracció que, a través d'un diàleg on es dissectiona irònicament la relacionalitat gai, acaba amb una relació amorosa. Es tracta, doncs, d'un argument arquetípic, que pretén connectar amb el públic i mostrar-li, en alguns moments pedagògicament —per exemple, en les interrupcions per explicar quines són les aplicacions més populars per lligar, pràctiques sexuals o drogues (aromes que es diuen ara)—, els dispositius soci-

als que articulen la interacció entre homes que tenen sexe amb altres homes. L'obra va connectar amb un públic molt extens, tal com es va poder veure per l'èxit de les diverses representacions que la van portar a diferents sales de Barcelona i arreu del món. A *Marburg*, més transgressora, tant pel que fa a l'argument com a l'escenografia, on conviuen quatre escenaris que representaven accions paral·leles a quatre Marburgs del món, el tema central era la malaltia. *Marburg* parla per primer cop de la sida, des del canvi de percepció que suposa el fet de convertir-se en malaltia crònica, tot i que això conviu amb l'eròtica de la destrucció i la metàfora de desig de mort que va marcar l'època anterior. És també un gran text, ple d'enginy i que penetra com un virus dins de la ment de qui s'hi endinsa.

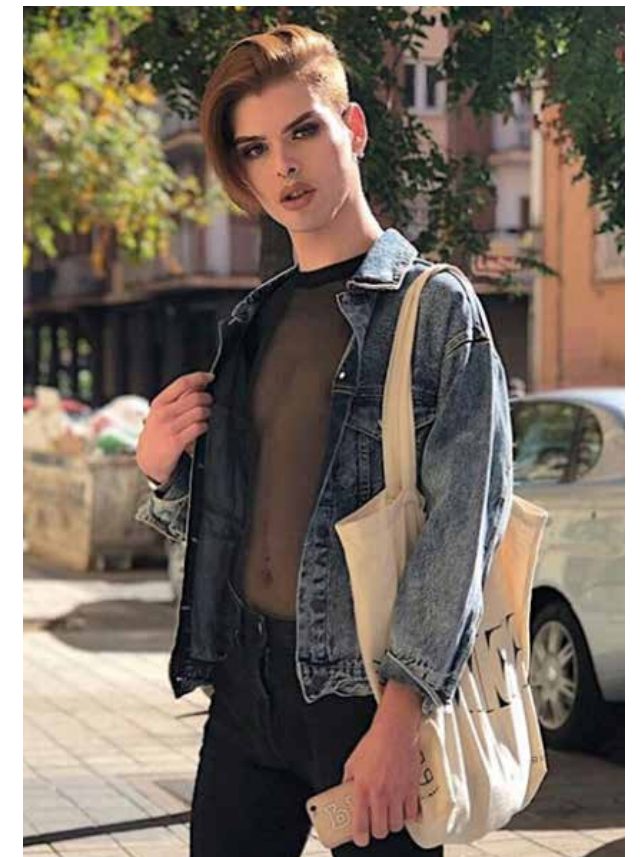
I ja acabo. Al final parlant del Miró i el Clua m'he posat 'tonta' i tot. Ho deixo per avui. Tot i voler assentar càtedra amb aquests articles, i influir en el cànon de la 'gaior' catalana, acceptaré suggeriments i crítiques, com ara que no he parlat massa d'autores i personatges biodones. Prometo revertir aquest greuge al proper article. Mentre, podeu enviar-me les crítiques al correu de COLORS DEL TERRITORI, a l'atenció de la sempre vostra Jacqueline. ■

Moltes persones, quan parlen o senten parlar de «la ploma», ho associen a idees preconcebudes, totes elles discriminatòries: «marica boja», «pasivorra» o «bollera amb camisa de quadres» són algunes de les expressions amb les que s'etiqueta a qui es considera que «té ploma», conseqüència directa de l'heteronormativitat¹, la qual marca unes expectatives sobre el que se suposa ha de ser un home o una dona i que només serveixen per assenyalar, qüestionar i jutjar a tothom que s'allunyi d'aquest estereotip, independentment de la seva orientació sexual, donant una clara preponderància a l'aspecte físic i als elements estètics per damunt de qualsevol altre qüestió.

El Christian reivindica la ploma

«No existeix la roba d'home o la roba de dona, això és un invent. La roba no té gènere.» Així de contundent s'expressa Christian Nandín, un transgènere que defensa que «cada qual ha de vestir-se com vulgui», i critica que «falta tolerància i acabar d'obrir la ment» perquè «encara existeix massa gent antiquada».

Christian és de Tarragona, té 18 anys i ha estudiat perruqueria i imatge personal. Es considera una persona «extravertida, dinàmica i simpàtica», i gaudeix fent servir la seva cara com a motlle per envolar la imaginació. Empatitza amb *influencers* com Otto Vanz, King Jedet o qualsevol artista de RuPaul i té un dels seus referents en James Charles, en qui es basa i s'inspira per crear els seus *make-up looks*.

PLUMOFÒBIA

DISCRIMINAR PER QÜESTIONS ESTÈTIQUES

Per Jose Cuadrado
www.instagram.com/josemola

«Pots ser gai o lesbiana, però, sobre tot, que no se't noti» és una expressió que moltes persones homosexuals ha escoltat més d'un cop i que denota un rebuig cap a aquelles actituds, expressades en la manera de vestir, de parlar i de moure's, que s'aparten de la norma no escrita segons la qual, independentment de la tendència sexual de cadascú, un home ha de ser fort i 'masculí', i una dona, tendra i 'femenina'. Benvinguts al món de la plumofòbia: la discriminació i caricaturització de l'home 'afeminat' i la dona 'marimatxo' sota la greu acusació de tenir «massa ploma».

Davant de la pregunta sobre què considera què és un noi o una noia, la seva resposta és simple: «Una noia i un noi poden pensar el mateix», i ironitza sobre el fet de que «les diferències es vulguin basar només en els trets físics». Explica que va créixer creient-se *Wonder Woman* i que va començar a fusionar gèneres des de ben petit. Avui dia juga a 'semblar' tant un home com una dona; «depèn de com m'aixequi», explica.

Christian ha patit discriminacions pel seu aspecte físic, fins i tot intents d'agressió, però aquesta trista realitat no és un fet aïllat, doncs, tal i com indica l'estudi anual de l'Observatori Contra l'Homofòbia², la discriminació cap al col·lectiu LGBTI segueix existint, doncs s'han quantificat una mitjana de 100 agressions homòfobes i trànsfobes a l'any a Catalunya, i es calcula que aquestes son sols la punta de l'iceberg, doncs representen entre el 10 i el 15% de les agressions totals, ja que la majoria no es denuncien. A més, l'Institut de la Dona recorda que la plumofòbia és un agreujant en qualsevol agressió³.

On hi ha plumofòbia?

I el cas és que en molts àmbits de la nostra societat, inclús dins del col·lectiu LGTB, avui la plumofòbia està present i intenta legitimar unes formes de viure l'homosexualitat per damunt d'altres. Preguntes del tipus «estàs segur?», «qui fa de noi i qui fa de noia?», «no m'importa que siguis gai però que no se't noti massa» o «has apartat ja el camió?» denoten una aversió envers

aquelles persones homosexuals, especialment gais, que no responen a un determinat estereotip d'home gai jove, musculat i, sobre tot, amb actitud 'masculina' en la seva manera de parlar i moure's. «Sóc gai però no tinc per què anar amb una bandera al front» és un subtil exemple que demostra que viure dins de la diversitat no et fa automàticament tolerant amb totes les seves expressions.

La plumofòbia s'expressa de maneres molt diferents. La més òbvia és la ja apuntada heteronormativitat, present pràcticament en tots els àmbits: televisió, cinema, publicitat, literatura, art, inscripcions i formularis... limitant el concepte 'diversitat' i imposant constantment models de vida heterosexistes que no encaixen amb el conjunt de la societat actual, molt més diversa i plena de matisos. No està de més recordar que avui a 72 estats del món és il·legal que els homes mantinguin relacions entre ells, a 45 estats està prohibida la relació entre dones (aquesta diferència de 72 a 45 no s'ha d'entendre com un avantatge de les dones, sinó que és producte de règims tant masclistes que ni tan sols conceben la possibilitat de que dues dones puguin gaudir sense un penis entre mig), i a 8 estats l'homosexualitat està castigada amb la pena de mort.

Plumofòbia a les noves tecnologies

També és fàcil detectar plumofòbia a moltes App utilitzades per relacionar-se i lligar, com Grindr, on es pot observar que

una part considerable dels usuaris rebutja de forma explícita «la ploma» amb descripcions de perfil ofensives i discriminatòries. A més, a l'hora de practicar relacions sexuals existeixen rols clarament plumòfobs: que el sexe només s'entengui si hi ha penetració, i que el fet de ser penetrada o penetrat signifiqui submissió i feminitat revela quan queda encara per aprendre.

Elements més genèrics com l'estètica també son generadors de plumofòbia, com assignar el color blau als nens i el rosa a les nenes, o diferenciar entre la roba de noi i la roba de noia. Així mateix, l'afirmació de que les nenes tenen vulva i els nens tenen penis és un altre exemple d'etiquetes que limiten la diversitat i invisibilitzen a moltes persones, tot i que aquest cas no és una qüestió de plumofòbia sinó de transfòbia davant de cossos no normativitzats.

Finalment, expressions i comentaris del tipus «camina bé», «comporta't com un home» o «les dones han de ser femenines» reafirmen la constant imposició d'associar feminitat a la dona i masculinitat a l'home, deixant de banda la possibilitat de jugar amb els gèneres.

Afegir 'ploma' a la pròpia vida

La 'ploma', com passa amb el transvestisme, té la qualitat de ser transgressora i trencar esquemes. És una manera de ser i

d'estar al món, una forma de desenvolupar-se i expressar-se completament allunyada dels estereotips 'home' i 'dona' En ple segle XXI, quan tots volem ser 'moderns', rebutjar la ploma és, senzillament, grotesc, encara més si aquest rebuig es produeix dins del col·lectiu LGBTI.

Jugar amb els gèneres, que els homes es pintin les ungles i es posin talons, i que les dones es pintin un bigoti a la cara, per posar petits exemples, permet experimentar la diversitat de manera vital, posa barreres a la discriminació i ajuda a superar complexos, prejudicis i tabús, deixant enrere etiquetes que només divideixen. ■

notes

1. L'heteronormativitat és una manera d'entendre el món basada en un règim social i cultural que imposa explícita o implícitament l'heterosexualitat i els conceptes «home» i «dona» des d'una perspectiva molt determinada i predominant. El grau d'heteronormativitat varia en funció de la societat i discrimina o adoctrina a tot aquell que se surti de la 'norma'. La heteronorma no serveix per explicar la realitat del col·lectiu LGBTI.
2. Estudi de l'OCH sobre l'Estat de la LGTBfòbia a Catalunya, 2018.
3. *Abrazar la diversidad*, estudi del Instituto de la Mujer y para la Igualdad de Oportunidades, 2015.

(IN)VISIBILITAT QUOTIDIANA

per Carme Porta Abad
fotografies de © Pepa Vives

Ser dona en una societat heterocispatriarcal vol dir que la invisibilitat i el desdeny formen part de la quotidianitat. Les dones com a subjectes polítics, de drets, amb nom són poques. La societat patriarcal i androcèntrica decideix quin és el nostre paper, quina la nostra sexualitat, quins els nostres drets.

Les lesbianes, en tant que dones, patim la doble discriminació (o triple si ets mare, ets blanca, ets trans... per posar alguns exemples on s'acumula discriminació) perquè es pressuposa la nostra inclinació natural i es normativitza; com deia Adrienne Rich, no es qüestiona l'heterosexualitat, sorgeix el concepte d'heterosexualitat obligatòria, un requisit per a ser acceptades socialment.

Conscients de la situació, jo mateixa i la Pepa Vives vam idear una forma artística de resposta: el text i la imatge per donar visibilitat, per donar veu a les invisibles. No les que viuen a l'armari sinó a les que havent sortit segueixen sent invisibles. *Som així!* *Quotidianitats lesbianes* és un projecte d'exposició itinerant en el que volem rescatar les dones lesbianes del silenci i la invisibilitat i mostrar les realitats diverses de dones que estimen dones. D'altra banda, la singularitat a la que es tendeix. Parlar de dona quan es parla de la majoria social o parlar de dones lesbianes amb un sol comportament possible.

La visibilitat de la diversitat era un altre dels nostres objectius: moltes, diverses i trencant estereotips i invisibilitat. El projecte

ha estat possible gràcies al suport de la Diputació de Barcelona i els ajuntaments de Reus i d'Esplugues de Llobregat.

Dinou dones van acceptar el repte i, tot i ser moltes, no són representatives de totes. En falten moltes i, de fet, hem tingut moltes dificultats per intentar fer possible una visió diversa no excloent. Sabem que ens falta molt perquè sigui així i seguirem treballant per tal que sigui el més àmplia possible.

L'exposició, que aquest mes d'abril s'inaugura i que serà a Reus el proper mes de maig, recollirà retalls de vida d'aquestes realitats diverses. No són amigues que comparteixen habitatge, no són dones que han decidit no compartir la seva vida amb ningú... Són dones que estimen altres dones i han estat invisibilitzades i silenciades doblement: pel fet de ser dones, pel fet de ser lesbianes, al que em de sumar altres factors de discriminació múltiple com pot ser l'edat, la classe social o el color de la pell.

L'exposició va acompanyada d'un bloc (<http://quotidianitatslesbianes.blogspot.com.es/>) en el que hem recollit alguns aspectes previs i en el que podem seguir desenvolupant el projecte.

Deia Monique Wittig: «Les dones, encara que extremadament visibles com a ser sexuals, resten invisibles com a sers socials» Amb aquesta exposició reivindicuem la nostra sexualitat lesbiana i la nostra visibilitat social. ■

La lluita de les dones contra la desigualtat de gènere va viure un punt i apart el passat 8 de març amb multitudinàries manifestacions a més d'un centenar de ciutats. El masclisme és una xacra que s'acostuma a personalitzar en els homes heterossexuals. Però, com actuen els gais davant d'aquesta desigualtat? Perpetuen un rol discriminatori o són solidaris amb les reivindicacions feministes?

MISOGÍNIA

EL MASCLISME MÉS GAI

per Sussana Sintès

El passat 8 de març, Dia Internacional de les Dones, milions de dones van organitzar una vaga de 24 hores amb manifestacions a més de 120 ciutats de tot el món en protesta per la desigualtat de gènere i contra el masclisme. No era la primera vegada que sortien al carrer, però l'envergadura de la protesta, que va superar totes les expectatives, va significar un important capítol en la lluita per la igualtat de gènere.

Que vivim en una societat masclista és prou sabut i que hi ha homes amb actituds més pròpies dels goril·les que de la raça humana no se li escapa a ningú. Però sovint s'acostuma a identificar a aquests energúmens amb homes heterossexuals. I què passa amb els gais? A l'haver hagut de lluitar contra la seva pròpia discriminació, es rebel·len contra l'opressió de les dones? O, al contrari, són masclistes en el seu tracte amb elles?

La suficiència dels homes gais

La Núria, activista lesbiana que viu en una ciutat petita, ho té molt clar: «A les reunions de l'associació, quan volem prioritzar alguna reivindicació LGTBI que afecta a les lesbianes, de seguida notes alguna mirada de suficiència de suposats companys de lluita que, sense dir-t'ho a la cara, pensen: "ja estan les dones amb les seves punyetes"; és desesperant».

Per a la Mireia, veïna d'un poble de costa, la diagnosi és clara: «Hi ha una gran diferència entre les noves generacions i els gais de

més de 40 anys, doncs a aquests se'ls nota de seguida la misogínia al tractar-te», i afegeix que «si us hi fixeu bé, en general, no tenen cap amiga. Es troben entre ells i es riuen les seves pròpies gràcies».

Dones convertides en «mariliendres»

Aquesta misogínia o aversió cap a les dones per part de molts homes gais es manifesta de diverses maneres, com pot ser menyspreant els comentaris d'elles, ridiculitzant la complicitat lèsbica o inclús reduint-les al que en argot gai es coneix com a «mariliendres», la 'millor' amiga del gai, que el consola quan ell pateix un desengany amorós i sap 'apartar-se' quan aquest coneix un nou home, és a dir, la dona passa a ser un simple complement de l'home, sense entitat pròpia, com succeeix en la societat heteropatriarcal més masclista.

Per sort, com indica la Mireia, «per la meua feina, estic en contacte amb molts nois joves gais i, encara que hi ha de tot, com que la reivindicació de les noves identitats de gènere ja forma part del seu vocabulari, no fan distincions entre homes, dones o persones trans». Tota una esperança de futur. ■

GEMEGA... ES RODA!

HISTÒRIA DEL PORNO GAI

per Sergi Talló

Pintura rupestre. No només tocaven la flauta d'os.

Fal·lus del temple de Delos (segle v a.C.). Androcentrisme en estat pur.

Quan es parla de porno gai, en general, el que primer ve a la ment són escenes d'un vídeo de mala qualitat, amb pseudo actors de cossos hipervitaminats, bronzejats eterns i trivialitats tatuades als braços mentre emeten onomatopeies guturals, que follen regular i actuen pitxor. El conjunt decau encara més si a la filmació s'hi han atrevit a intercalar diàlegs d'un suposat guió cinematogràfic. Aquest és el porno que avui consumim, producte de la massificació del segle XXI, però els seus orígens històrics són molt diferents.

Una representació artística més

El porno no deixa de ser una representació cultural, ja que mostra, mitjançant vies artístiques, una realitat humana. El problema, tanmateix, no

ha radicat mai en com es representen aquestes mostres, sinó en com s'interpreten. Per altra banda, la història del porno gai va aparellada a la del porno en general, doncs, tot i que canvia l'execució del tema, tots dos tenen la mateixa base.

Fent una mirada enrere, trobem un bon grapat de pintures rupestres que mostren un extens catàleg d'actes sexuals (hetero, homo, trios, zoofília, etc.), indicador de que els nostres avantpassats ja tiraven de certa estimulació en les solitàries nits dins la cova. Això no obstant, els descobridors de les pintures, imbuïts de la moralitat imperant en cada moment històric, ho blanquejaven amb la definició de «paràboles». El mateix passa amb les figures hipersexualitzades conegudes com a Venus; aparentment eren ofrenes a la

reproducció femenina o a la mare terra, però és dubtós que només tinguessin tan elevats propòsits.

Així, les grans religions monoteistes han 'reinterpretat' —en llenguatge clar, han reprimit— les representacions sexuals. A més, les de caràcter homosexual han estat doblement castigades. En canvi, moltes civilitzacions antigues, lliures d'imposicions religioses, no tenien discriminada una orientació sexual respecte a les altres i les representacions artístiques eren variades i públiques. Les més conegudes són els frescs pintats als bordells de Pompeia, on les mosses, i algun mosso, explicaven gràficament tot el que un podia aconseguir per unes monedes, i en la literatura trobem els famosos *Epigrammes de Marcial*, que tot i no ser pornografia en el seu moment, sí que es llegien com a tal durant l'època victoriana.

Què és exactament una pel·lícula porno? On està la frontera entre l'erotisme i la pornografia? Dins del porno, existeix una indústria específicament gai? Aquestes qüestions, recurrents en converses entre homes gais, no tenen una resposta única —potser la darre-ra és la més òbvia—, doncs hi caben mil i una definicions que sovint tenen més a veure amb les creences morals de qui les formula que amb una realitat objectiva.

Una paraula, moltes interpretacions

Fent una ullada a diverses èpoques i disciplines artístiques, trobem bons exemples, com les àmfores gregues, *Els contes de Canterbury*, les escultures del temple hindú de Khajuraho, les làmines shunga de l'art eròtic japonès, o els nus d'Egon Schiele. També trobem un curiós exemple català, el poc conegut *Speculum al foder*, una guia sexual medieval inspirada en l'aleshores llunyà *Kama-sutra* hindú.

Aquestes mostres no es poden considerar pornografia, però la moralitat d'algunes èpoques ha canviat el seu sentit original. Cosa que es repeteix en l'actualitat, com va passar amb l'escàndol de Facebook l'any 2015 quan un artista va postejar en un mur la pintura *L'origen del món*, de Gustave Courbet, exposada al Musée d'Orsay, o a Instagram, on es va censurar la portada del disc *Nevermind*, de Nirvana, perquè a la imatge hi havia

un nen sota l'aigua... ensenyant el seu diminut penis. Així, la paraula «porno-gràfic» pot tenir tants significats com es vulgui, doncs sempre depèn de la moral pública dominant.

Les primeres fotos pornogràfiques

A cavall entre els segles XIX i XX, la irrupció de la fotografia, i més endavant, del cinema, va comportar l'explosió d'un nou llenguatge audiovisual per a l'erotisme, el sexe i, ara ja sí, la pornografia expressament creada a tal fi. I per tal de limitar aquest camp tant obert a suposicions i sospites, es va anar definint la pornografia com a «tota representació que mostri una penetració». Qualsevol tipus de penetració, també ficar-se un dit en una zona erògena... i qui diu un dit, diu un carbassó, tant li fa. D'aquesta manera, si no vigilem el que creem, el nostre art pot quedar assenyalat amb la terrible marca del pecat: la triple X.

La fotografia va ser el primer mitjà utilitzat per crear postals de caràcter eròtic-festiu, tot i que vistes ara semblen molt innocents, però acomplien la seva fita quan algú necessitava 'un cop de mà'. Com que l'homosexualitat estava greument perseguida, és difícil trobar fotos explícites d'actes sexuals entre homes; era menys arriscat mostrar simples nus en poses artístiques i unes posades en escena de caràcter clàssic.

Es considera al baró Wilhelm Von Gloeden el precursor de l'homoerotisme en fotografia. D'origen alemany però emigrat a Taormina, Sicília, va crear una obra colossal de més de 3000 fotografies, de les quals en sobreviuen menys de la meitat (en aquella època els negatius eren de vidre). L'aristocràcia gai d'entreguerres es rifava les fotos del baró; inclús alguns dels seus rics i poderosos membres van promocionar l'obra aconseguint que fos exposada amb relatiu èxit.

El delicat classicisme del baró Von Gloeden.

Porno al cel·luloide

Els primers passos del cinema dins la pornografia van ser per encàrrec: els prostíbuls més exclusius de Hollywood o de París volien oferir curtmetratges picants mentre els clients esperaven (o mentre feien altres coses). D'aquesta manera, joves aspirants a director del setè art es treien algun sobresou rodant pel·lícules mudes que feien exclamar gemecs. La gran majoria, per raons òbvies, eren de firma anònima, però els estudiosos del cinema han pogut interpretar algunes peces i adjudicar-les a —aleshores— futurs i encara desconeguts directors de renom.

D'aquesta època, les poques referències al sexe gai solen estar emmarcades dins d'un trio i, generalment, mostren un personatge passiu de forma veladament paròdica.

Tom de Finlàndia

A principis de la dècada de 1950, va aparèixer als Estats Units la revista *Physique Pictorial*, formalment dedicada a l'esport i la musculació, que va suposar tota una revolució: les imatges publicades estaven cuidades, i molts artistes i fotògrafs amb altres feines més 'respectables' van començar a col·laborar per plasmar les

seves fantasies i, de passada, crear un canal extra de vendes dins del col·lectiu gai. Anys més tard, a les seves pàgines va debutar com a il·lustrador el dibuixant finlandès Touko Valio Laaksonen, mundialment conegut com Tom de Finlàndia, que amb la seva obra va arribar a crear tot un estil gai, una nova subcultura del fetitxisme que encara perdura: el cuir. Molts dels seus dibuixos entraven dins la categoria de pornogràfics i com a tals van tenir problemes per trobar impresor.

Més endavant, *Physique Pictorial* va començar a realitzar petits rodatges en Super8 mentre es preparaven les fotos, una espècie de *making of* d'algunes edicions, però ràpidament aquestes gravacions van evolucionar, primer en erotisme i més endavant en pornografia. Avui, *Physique* està considerada la precursora de les actuals productores de porno gai doncs per primer cop van crear-se produccions pornogràfiques del col·lectiu homosexual al dirigides al públic homosexual.

La revolució del cine porno

La gran revolució del cine porno es va produir a la dècada de 1970 de la mà de tres pel·lícules heterosexuales, *Deep*

Throat (Gola profunda; 1972), *The devil in Miss Jones* (El diable en la senyoreta Jones; 1973) i *Taboo* (1980), que mostren guions preparats a consciència; el profund existencialisme que navega dins *The Devil in Miss Jones* està basat en una petita obra de Jean-Paul Sartre, i encara sorprèn ara.

Seguint aquesta estel·la, el director francès Jean-Daniel Cadinot, que fins aleshores havia rodat curtmetratges, va fer el salt al llarg seguint les regles del cinema: guió, vestuari, posada en escena i actors creïbles... amb membres enormes. La seva obra encara no ha estat superada i *Classe de Neige*, *Chaleurs*, *Le voyage a Venice* o *Gamins de Paris* son autèntiques pel·lícules de cinema farcides de sexe homosexual.

Neixen els porno-stars

A principis de la dècada de 1980, l'aparició del vídeo va significar una petita revolució dins del món audiovisual. Al mateix temps, l'evolució de la tecnologia i el seu abaratiment van ajudar a que moltes persones poguessin tenir equips professionals, formar una empresa i crear productores de baix (i alt) pressupost.

Al Parker (1952-1992), el semidéu del porno gai.

Gamins de Paris (Jean-Daniel Cadinot, 1992). Ningú diria que aquest fotograma és d'una porno!

Els americans van ser els més avançats i mentre al carrer s'anava assentant una revolució gai que havia començat poc abans, l'any 1969, dins les productores arrencava una nova indústria orientada exclusivament a aquesta franja de mercat. Les primeres marques conegudes van ser Falcon i Colt, al principi amb petits curtmetratges sense masses aspiracions i ja més endavant amb pel·lícules que pretenien tenir un guió. A diferència d'anys anteriors, i veient els immensos beneficis que donava la indústria, es va sacrificar la qualitat per la producció. Sorgia el *blockbuster* del sexe i, associat a ell, la figura de l'estrella porno, que va consagrar noms com Al Parker, Chase Hunter, Chad Douglas, Jeff Converse, Kurt Marshall o Jeff Stryker.

Mentrestant, ja avançada la dècada de 1990, evolucionava a Europa una estètica diferent a la nord-americana. Al ja mencionat Jean-Daniel Cadinot, sorgit a França, s'hi unien les productores Euro-Creme (Regne Unit), Cazzo (Alemanya) o BelAmi (Eslovàquia). Cadascuna tenia el seu segment de mercat: una era més intel·lectual, l'altra advocava pel sexe dur amb mascles castigadors, mentre la tercera treballava amb actors quasi adolescents. Paral·lelament anaven sorgint pe-

tites productores especialitzades en tota classe de fetitxismes i filies.

Un porno propi català?

A Catalunya la qüestió del porno gai ha estat paradoxal. Tot i que no es creava 'empresa nacional', el país es va convertir fa uns anys en un imant per a filmacions estrangeres. A tombants de segle, Barcelona era un plató de porno gai. A més del clima i els rodatges exteriors a llocs com la platja de Cadaqués de fons o un balcó de l'Eixample amb la Sagrada Família al darrere, l'existència del Saló Eròtic de Barcelona, un dels més antics i prestigiosos del món, ha significat un important esperó.

Les úniques productores locals destacables han estat Dar-Por, una petita firma que va treure dos o tres títols abans de desaparèixer; i Jalif Studio, encara en actiu, tot i que només en format web.

Internet, el sexe a un clic

Si el vídeo va trencar barreres, internet les ha esborrat definitivament, doncs ara ja no es necessita una càmera de certa qualitat per gravar: amb un mòbil 4G, connexió a internet i un penis generós,

tothom pot ser actor. Això sí, que ningú esperi històries ni posades en escena; el que es busca és un escalfament de gòndes en menys de cinc segons per poder auto satisfèr-se en menys de cinc minuts: vídeos amateurs, directes, sense preliminars i de consum ràpid.

El precursor d'aquesta moda va ser Sean Cody, un personatge que buscava nois desconeguts i amateurs, a qui pagava 50 dòlars per explicar en quatre línies la seva vida abans de despullar-se i masturbar-se davant la càmera. D'aquí es va passar a les parelles, que podien ser gai-hetero o dos amics heteros que es masturbaven mútuament o feien alguna cosa més, suposadament per primera vegada. Els protagonistes ja no eren inaccessibles *porno-stars*, sinó que podia ser qualsevol veí, el fill dels del 4rt 2a, i els vídeos quasi mai sobrepassaven els 15 minuts.

Amb aquest panorama, quin es el futur de la pornografia? No se sap, però alguna cosa comença a moure's, doncs la indústria porno és la que més està invertint, i de llarg, en la investigació i el desenvolupament de la tecnologia 3D. Caldrà anar amb compte: pot ser que l'actor de la propera pel·lícula porno acabi esquitxant el sofà de casa! ■

Vivim una època en que els videojocs s'han convertit en protagonistes de la societat i els anglicismes estan impregnant el nostre vocabulari diari; la conjunció d'aquest dos factors ha fet que molts joves avui s'autodefineixin com a *gamers* quan es posen a jugar davant de l'ordinador. Algú amb enginy va intercalar una vocal i es va inventar el mot «gaimer», referint-se a les persones homosexuals aficionades als videojocs.

GA(I)MERS

EDUCAR EN LA DIVERSITAT AMB VIDEOJOCS

per Robert Bonet

Encara que hem sentit moltes vegades que el terme «gai» és un anglicisme, hi ha qui defensa que té origen occità; de fet, si busquem en la literatura hispana, Antonio Machado ens sorprèn amb la seva utilització del terme en el poema *Retrato*, publicat l'any 1906 i inclòs al seu llibre *Campos de Castilla*, on parlava del «gay-trinar» per indicar que ell no era una au que cantava alegrement.

Cent anys mes tard, el 2006, ja es podien trobar articles on es començava a utilitzar la terminologia «gaimer» per a definir aquells individus homosexuals aficionats als videojocs. D'aquest any és l'estudi sociològic de Jason Rockwood, dut a terme a la universitat d'Illinois a partir d'enquestes, on es conclouia que els jugadors gais eren víctimes d'un doble prejudici: per un cantó, la comunitat homosexual i molts mitjans de comunicació mostren una certa aversió envers els videojocs, i per altra banda, un important sector del món del videojoc anava en contra de la cultura gai, amb el que els *gamers* se sentien doblement discriminats.

Canviar el sexe dels personatges

I és que dins els videojocs és fàcil detectar-hi un masculisme alarmanant. L'any 1988 ja ens topem amb la primera anomalia de gènere en l'univers Nintendo: al videojoc *Super Mario Bros 2* apareix el personatge Birdo, originalment creat amb gènere masculí tot i que en les instruccions era descrit com a Catherine, doncs ell mateix volia ser tractat en femení autoanomenant-se Birdetta; però quan el joc va arribar als Estats Units, misteriosament, aquestes instruccions havien desaparegut. Tot i així, l'aparença del personatge de color rosa, amb maquillatge i llaç vermell no era precisament l'estereotip de mascle dominant.

Uns anys després, la mateixa companyia, fent tot un tripijoc, va indicar que aquest personatge en realitat era d'origen femení i el van convertir en parella de Yoshi al videojoc *Mario Tennis* (2000) de la Nintendo 64.

Així, al món occidental, carregat de LGTBfòbia, es van eliminar, a base de reconvertir-los, personatges poc normatius procedents de la cultura oriental. També se'ls va envoltar de mofa i sarcasme: podem trobar estereotips d'homosexual vestit de cuir tipus Village People en el paper d'enemics al joc arcade *Vendetta* (1991), el personatge Ash, al joc *Street of Rage 3* (1994) de SEGA, o travestits, com Roxy i Posion al mític *Final Fight* (1989) de Capcom; en aquest cas, al no ser 'correcte' exercir violència sobre les dones, es va 'transsexualitzar' a un personatge femení, amb el que el 'nou' home ja podia rebre cops i bufetades. Per acabar d'adobar-ho, l'any 1992, Square Enix, una companyia *gay-friendly*, va ser obligada per Nintendo a retirar un bar gai del joc *Dragon Quest 3*; no va ser fins el 2000 en la versió a color de la Game Boy quan el van poder recuperar.

«Home o dona, què més dóna?»

A la dècada de 1990, inici d'una forta lluita per la visibilitat LGTBI a tots els camps de la societat, també als videojocs, van aparèixer jocs com *Ultima VII* (1992), on el personatge que ens creàvem podia tenir relacions sexuals o acceptar proposicions

eròtiques amb personatges d'ambdós sexes, una estela que han seguit els jocs més actuals de la firma Bioware. A *Chrono Trigger* (1995) apareix Flea, un enemic masculí vestit de dona que reivindica la igualtat: «Home o dona, què més dóna? El poder es bell i jo tinc poder». *Full Throttle* (1995) mostra un personatge gai que es converteix en el pare d'una noia abandonada pel seu progenitor biològic. I *Fallout 2* (1998) no només permet el matrimoni entre persones del mateix sexe, sinó que també consciència sobre les conseqüències de la discriminació a l'ensenyar l'actitud negativa de la família del company sentimental del protagonista.

A *Final Fantasy IV* i *V* (1995) es va produir un cas molt curiós que quasi podríem anomenar com a fenomen trans, doncs apareixia un personatge, Faris, una capitana pirata de 20 anys, presentada com a noi però que al final esdevenia noia.

La primera parella lèsbica en un videojoc

En el cas de les dones lesbianes el procés de normalització va ser mes tardà. L'any 2001 va arribar, amb molta polèmica, la primera parella lèsbica, Hana i Rain, en el joc *Fear Effect 2: Retro Helix*, on les dues mostren escenes sensuales; fins i tot a la portada es veu clarament que mantenen una relació. També es poden trobar personatges lesbianes a molts títols, com *Mass Effect* (Liara T'Soni), *Star Wars: Knights of the old republic* (Juhani), *Chaos Bleeds* (Willow Rosenberg i Tara Maclay), *Tekken* (Lili), *The Last Of Us* (Ellie), *Overwatch* (Tracer) o *Final Fantasy XIII* (Fang i Vanille).

Amb el pas dels anys, la realitat LGTBI s'ha anat normalitzant: la diversitat sexual és una constant en els títols que produeix Bioware, doncs el jugador té llibertat d'escollir gènere i també amb qui es relaciona, sense importar de quin vincle es tracti. I no sols es poden modificar *skins*, sinó que aquestes relacions afecten al desenvolupament argumental i fan prendre decisions difícils a l'usuari. Encara que tot i ser franquícies, *Skyrim* o *Sims* també mostren gran mal·leabilitat en l'àmbit de mecàniques

de joc fins i tot a l'hora de poder adoptar criatures per part de matrimonis del mateix sexe.

Però el creixement de l'ús dels videojocs en línia té una doble cara, doncs a l'endinsar-se en comunitats de jugadors de jocs d'acció, com *Call of Duty* o *Gran Theft Auto*, es segueix trobant homofòbia i masclisme als fòrums que es creen.

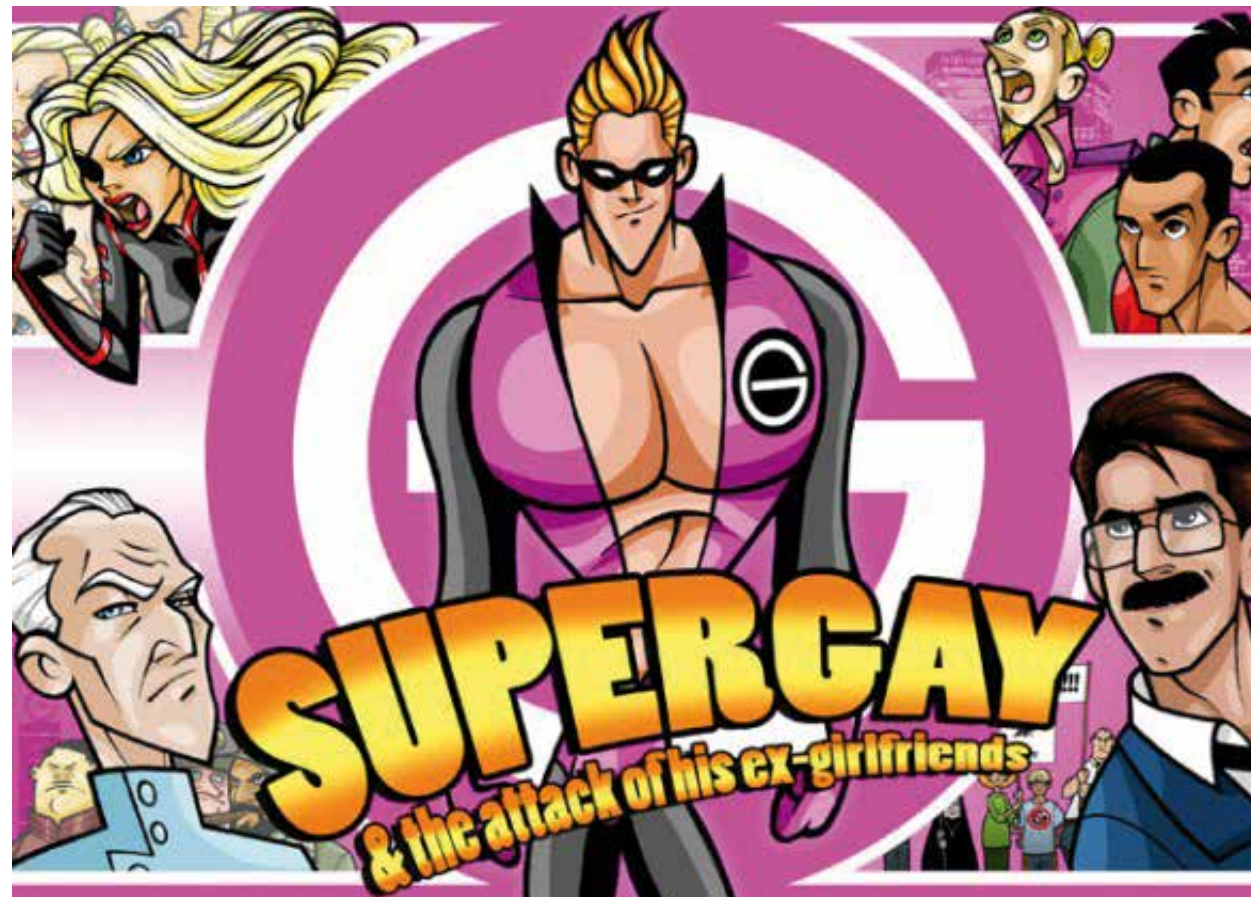
L'aparador de la GaymerX

El primer personatge *gamer* en definir-se com homosexual apareix a *The Orion Conspiracy*; es tracta de Danny McCormack, fill del protagonista del joc, una aventura gràfica per a PC de l'any 1995. Des d'aleshores, la comunitat *gaymer* no ha deixat de treballar per introduir personatges LGBTI als videojocs, i amb la creació de la plataforma KickStarter l'any 2008, molts projectes han pogut desenvolupar-se i tenir èxit, com els videojocs *indies* *The Banner Saga* o *Broken Age*.

També ha estat fonamental GaymerX, antigament coneguda com GaymerCon, la primera convenció de videojocs especialment ideada pel col·lectiu LGBTI, però oberta a qualsevol persona. La seva primera edició es va celebrar l'agost del 2013 a Sant Francisco i en ella es van recaptar 92.000 dels 25.000 dòlars que es necessitaven per al seu funcionament; gràcies al fort recolzament, tant de públic com de grans empreses del videojoc, avui en dia es segueix celebrant de manera periòdica.

En definitiva, l'activisme 2.0 i el tradicional conflueixen a l'hora de treballar des de l'educació i el *coaching* actiu per eradicar la LGBTIfòbia i fer de la visibilitat tant real com virtual una normalitat imperant en el nostre dia a dia.

Si han passat més de cent anys des d'aquell «gay-trinar» de Machado, què són uns quants anys més perquè els *gaimers* puguin jugar sense sentir-se discriminats? ■

QUI DIU QUE
LES LESBIANES,
ELS GAIS I LES
PERSONES TRANS*
HAN DE FUGIR
A LA GRAN CIUTAT
PER VIURE LA
SEVA IDENTITAT
I ORIENTACIÓ SEXUAL
EN LLIBERTAT?

ESTIMA COM VULGUIS
ESTIMA **ON** VULGUIS

COLORS DE PONENT

TALCOMSOM

Associació LGTB

H2O

Col·lectiu Gai, Lesbià,
Bisexual i Transsexual
del Camp de Tarragona

LGTeBre

Associació de lesbianes, gais i transsexuals
bisexuals, intersexuals de les Terres de l'Ebre

ESTIMA COM VULGUIS
ESTIMA **ON** VULGUIS